

Länsförsäkringar Fondliv

Årsredovisning

2017

Om oss

Innehåll

Inledning

- 2 Vd har ordet

Verksamheten

- 4 Förvaltningsberättelse
- 9 Femårsöversikt
- 10 Definitioner

Finansiella rapporter

- 12 Resultaträkning
- 12 Rapport över totalresultat
- 13 Resultatanalys
- 14 Balansräkning
- 16 Rapport över förändringar i eget kapital
- 16 Kassaflödesanalys
- 17 Noter
- 41 Revisionsberättelse

Övrig information

- 43 Styrelse och revisor
- 44 Ledning
- 45 Adress

Länsförsäkringar Fondliv

Länsförsäkringsgruppens fondförsäkringsbolag

Länsförsäkringar Fondliv är ett dotterbolag till Länsförsäkringar AB och erbjuder pensions-sparande främst inom tjänstepension.

Länsförsäkringar Fondlivs fondtorg består av 38 fonder under eget varumärke och 78 externa fonder. Vår garantiförvaltning är ett komplement till fondtorget för kunder som vill ha en uttalad garanti om att minst få tillbaka sparat belopp. Länsförsäkringar Fondlivs produkter distribueras via länsförsäkringsbolagen och oberoende försäkringsförmedlare.

Kort om Länsförsäkringar

Lokala bolag med kunderna som ägare och enda uppdragsgivare

Länsförsäkringar består av 23 lokala och kundägda länsförsäkringsbolag och det gemensamt ägda Länsförsäkringar AB med dotterbolag. Genom respektive länsförsäkringsbolag får kunderna en helhet inom bank, försäkring, pension och fastighetsförmedling. Länsförsäkringsbolagen ägs av försäkringskunderna. Det finns inga externa aktieägare och kundernas behov och krav är alltid det primära uppdraget. Grundläggande är en långsiktig omsorg om kundernas pengar och trygghet. Länsförsäkringsgruppen har tillsammans 3,8 miljoner kunder och cirka 6 400 medarbetare.

¹⁾ Bolaget bedrivs enligt ömsesidiga principer och konsolideras inte i Länsförsäkringar AB.

Det finansiella året 2017

Viktiga händelser

- Länsförsäkringar Fondliv är fortsatt etta på fondförsäkringsmarknaden för individuell tjänstepension, mätt i premieinkomst uppgår vår marknadsandel till 19 procent.
- Årets resultat ökade starkt med 17 procent jämfört med föregående år och uppgick till 604 (516) Mkr. Ökningen är främst ett resultat av ett ökat förvaltad kapital till följd av ett gynnsamt börs klimat.
- Det förvaltrade kapitalet i Länsförsäkringar Fondliv uppgick per sista december 2017 till 128 (114) Mdkr. Kapitalet som förvaltas åt liv- och pensionskunderna ökade under året med 12 procent.
- I det totala fondutbudet utvecklades 90 procent av fonderna positivt under 2017. 53 procent av fonderna steg med över 10 procent och ingen fond sjönk med mer än 10 procent.

Förvaltad kapital, Mdkr

128 +12%

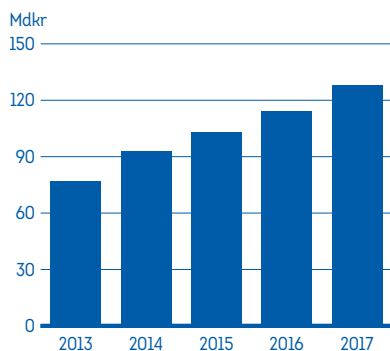
Inflyttat kapital, Mkr

1 444 +9%

Premieinkomst, Mkr

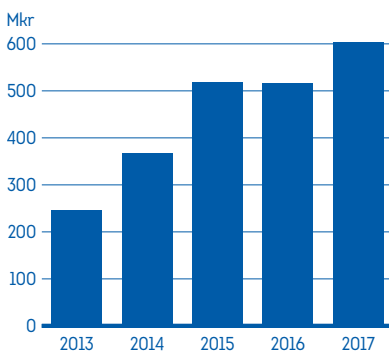
9 133 +6%

Förvaltad kapital

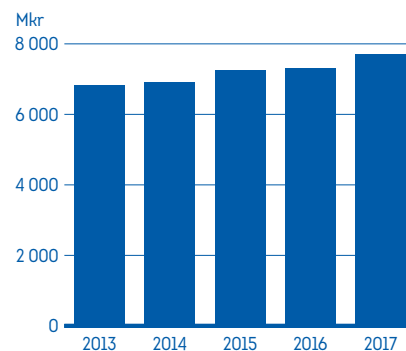
Kapitalutvecklingen de senaste fyra åren har i snitt legat runt 14 procent.

Resultatutveckling

Sedan 2013 har resultatet ökat med närmare 150 procent.

Inbetalda premier

De inbetalda premierna har under 2017 ökat med 5 procent jämfört med året innan.

Nyckeltal

Mkr	2017	2016	2015	2014	2013
Premieinkomst	198	173	140	107	61
Årets resultat	604	516	519	368	246
Förvaltad kapital	128 140	114 450	102 807	93 610	77 438
Kapitalkvot	152%	150%	141%	-	-
Balansomslutning	131 482	117 954	105 816	96 143	79 908

Starkare kundskydd och ökad transparens gör kunderna till vinnare

VD har ordet. Nu händer det. Teknikens möjligheter, de nya regelverken och kundernas allt högre förväntningar bidrar till en marknad som befinner sig i en spännande förändring. Vi tar oss an de nya möjligheterna och utmaningarna utifrån en styrkeposition som marknadsledare inom vårt huvudsegment och med starka nyckeltal samt en målsättning att skapa kundupplevelser i världsklass.

Inledning

Drygt 30 år efter det att Länsförsäkringars livverksamhet startade är marknaden inne i en radikal förändring. Förutom den övergripande politiska, ekonomiska och demografiska utveckling som påverkar liv- och pensionsmarknaden ser vi tydligt hur två områden påverkar vår marknad i mycket stor utsträckning. Det ena området är teknikutvecklingens möjligheter och det andra är nya regelverk. Läger vi till att kundernas krav och förväntningar ökar i en allt snabbare takt, så är förändringstrycket starkt. De som kommer ut som vinnare ur detta marknadsskifte är de aktörer som lyckas omfamna förändringarna och skapa kundmöten och kundupplevelser som är i klass med de allra bästa, oavsett bransch. Min tro och förhoppning är att kunderna är de som vinner mest på den pågående förändringen, vilket känns bra för oss som ytterst ägs av våra kunder.

Samtidigt som branschen arbetar intensivt med anpassa verksamheten till nya förutsättningar med kundernas bästa för ögonen ser jag med oro på den fortsatta utvecklingen där inte långsiktigt sparande uppmuntras. Detta samtidigt som nära hälften av befolkningen i Sverige uppger att man oroar sig över om man ska klara sig på pensionen. Vi behöver dra åt samma håll och se till att vi får pensioner som det faktiskt går att leva på. Här blir också den ekonomiska trygghet många får via sin anställning en allt viktigare del av helheten. Tjänstepensionen kommer för de flesta vara avgörande för vilken levnadsstandard man får som pensionär. Ett av våra mest prioriterade områden är att hjälpa små och medelstora företag med en helhet som skapar trygghet för ägaren och dennes familj samt säkerställer att företagen är en attraktiv och ansvarstagande arbetsgivare.

Fin utveckling för våra kunder

Året gav en fin utveckling för våra kunders sparande. De kunder som har valt egna fonder som investeringsalternativ har i snitt under 2017 haft en utveckling på sitt sparande som varit cirka åtta procent och de kunder som valt vår garantiförförvaltning har också sett en mycket stark utveckling på 6,14 procent kopplat till en garanti om minst pengarna tillbaka.

Under senare delen av året valde våra fondförsäkringskunder aktiefonder i större utsträckning. Europafonder och Sverige-fonder var populärast bland våra kunder när aktiemarknaden fortsatte i den positiva trenden medan pensionsspararna sålde sina innehav i framför allt korta räntefonder och fastigheter.

Vi har realiserat en ny gemensam fondstrategi. Den innebär att vi lanserade ett nytt utökat utbud med ytterligare fonder som kompletterar vårt rekommenderade fondutbud. Förutom enklare erbjudanden genom våra bekväma fonder skapar vi också större valfrihet i ett utökat utbud för våra kunder. Under året har vi tagit in ett tjugotal nya fonder och nästan lika många har utgått.

Kundmöten och rådgivare i världsklass

Vi har under året levererat en rad nya funktioner och tjänster på lansforsakringar.se. Som en av de första i branschen lanserade vi en helt digitalt köptjänst där egenföretagare kan köpa sin tjänstepension och personförsäkring direkt via hemsidan. Kopplat till den tjänsten har vi också lanserat en helt digital hälsodeklaration. Utöver detta har vi sjösatt en tjänst där kunderna kan räkna på sin framtida pension och laborera med olika parametrar. Tjänsten har varit mycket populär med många besökare. Vi lanserad också en fondguide som ska förenkla kun-

dernas olika fondval. Allt för att göra det enklare och begripligare för våra kunder. Ett exempel på en tjänst där kunderna själva kan välja till tjänster i det inloggade mötet är avtrappningstjänsten Bevara pension som automatiskt minskar risken i portföljen när man närmar sig pensionsutbetalning.

Även om mycket av vårt fokus ligger på teknikutveckling, digitalisering och "gör det själv tjänster" är det fortfarande många kunder som vill träffa någon av länsförsäkringsbolagens rådgivare. Jag är övertygad om att bra personlig rådgivning skapar värde för kunderna. Samtidigt är önskemålen olika, så för oss är det viktigt att erbjuda både personlig rådgivning och attraktiva digitala tjänster.

Hållbarhet

Vi vill ge ett ökat värde till våra kunder och vår omvärld och bidra till en hållbar samhällsutveckling. Vi arbetar för att hela vår verksamhet ska präglas av ett aktivt hållbarhetsarbete, inte minst i form av möjligheten att erbjuda våra kunder ansvarsfulla investeringar i sitt pensionssparande. Ansvarsfulla investeringar är därför en integrerad del av vår fondurvalsprocess. Under 2017 genomfördes ett antal aktiviteter för att förbättra erbjudandet, exempelvis inkluderades Morningstars hållbarhetsglober i kurslistan, Swesifs hållbarhetsprofil och vi har kompletterat utbudet med flera nya fonder med hållbarhetsfokus. Arbetet kommer att fortsätta under 2018 med hög intensitet. Vi gläds åt att ha erhållit högsta betyg i Söderberg & Partners respektive Max Mathisens utvärderingar avseende hållbarhet.

Fortsatt starkt resultat och positiv utveckling av inbetald premie

Länsförsäkringar Fondliv har en fortsatt

mycket stark resultatutveckling. Resultatet som uppgick till 604 miljoner kronor och är därmed 74 miljoner kronor över resultatet motsvarande period föregående år.

Den ackumulerade inbetalda premien summerar till 7 695 miljoner kronor. Det är fem procent bättre än föregående år och såväl länsförsäkringsbolagen som våra partners försäkringsförmedlarna har ökat sina inbetalda premier. Både löpande- och engångsbetalningar ökar jämfört med föregående år.

Det förvaltade kapitalet fortsatte stiga under året och uppgick den sista december till 128 miljarder kronor. Det är en ökning med 14 miljarder kronor. Ökningen beror främst på en gynnsam börsutveckling men också positiva nettoflöden bidrog.

Fortsatt etta på vår huvudmarknad

Vi gläds åt att våra kunder väljer oss som leverantör av tjänstepensioner vilket ger oss en fortsatt förstaplacering på marknaden för individuell tjänstepension inom fondförsäkring. Det visar statistik från Svensk Försäkring för det fjärde kvartalet 2017. Även mätt i nyteckning behåller och stärker vi förstaplatsen på vår huvudmarknad.

Ökad effektivitet i alla delar

Effektivitet i alla delar är en självklarhet för att vi ska kunna möta kundernas förväntningar om konkurrenskraftiga erbjudanden och för att skapa tillväxt och fortsatt utveckling. Livaffären var under året först ut inom Länsförsäkringar med att framgångsrikt robotisera delar av våra administrativa processer.

Upphandlingarnas år

Under 2017 har samtliga av de större förmedlarna genomfört nya upphandlade planer och att vi är valbara i samtliga dessa planer vilket är mycket positivt. För de kunder som vill upphandla via förmedlare vill vi vara ett självklart alternativ och förmedlarna är viktiga partners och distributörer för vår affär.

Länsförsäkringar är valbara inom flera avtalsområden men inte inom avtalspension ITP. Under hösten har upphandling för kommande fem år pågått som ska vara klar under första kvartalet 2018.

Regelverk

Många nya regelverk har införts och fler kommer att införas inom de kommande åren. Närmast ligger IDD som är ett nytt regelverk med fokus på försäkringsdistribution, GDPR som är den nya dataskyddsför-

ordningen som kommer att ersätta PUL, AML4 som är den nya versionen av penningtvättsregelverket.

Utöver det kommer Tjänstepensionsbeskattningsutredningen som bland annat innebär att implementera en effektivare flytträtt för försäkringssparande. Ytterligare regelverk är Tjänstepensionsföretagsutredningen som innebär en översyn av regelverket för tjänstepensionsföretag och IFRS17 innebär översyn av redovisningsregelverket i försäkringsbolag.

Flera av regelverken träffar kundmötet och syftar till ökat kundskydd, vi arbetar därför hårt med att införandet så långt det är möjligt baserar sig på en proaktiv och kundfokuserad utgångspunkt som säkerställer konsumentskydd och kundnytta och som leder till ett begripligt och tryggt erbjudande. Implementeringen sker i samarbete med övriga Länsförsäkringar AB och länsförsäkringsbolagen.

Långsikt plan för nöjda kunder och fortsatt lönsam tillväxt

Som jag inledde med är det en stor förändring i marknaden som pågår och det är fantastiskt stimulerande att få vara en del av denna resa. Länsförsäkringar har unika förutsättningar, med ett brett erbjudande inom bank och försäkring, med attraktiva digitala tjänster och lokal närvaro med tillhörande personlig rådgivning. Vi har branschens starkaste varumärke och nöjda kunder som gillar det vi erbjuder och det vi representerar i form av en lokal, långsiktig och kundägd grupp.

Vi har under 2017 uppdaterat vår långsiktiga plan avseende livaffär men också planen som slår fast Länsförsäkringar ABs fokus de kommande åren. Vi har en ambitiös plan med målet att skapa kundupplevelser i klass med de allra bästa.

Att få möjligheten att leda arbetet inom länsförsäkringsgruppens liv- och pensionsaffär med kompetenta och engagerade medarbetare som brinner för att skapa dessa kundupplevelser inom ett område som har så stor betydelse för människors vardag och framtid gör mig mycket stolt.

Stockholm i mars 2018

Tua Holgersson

Vd Länsförsäkringar Fondliv

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag (publ), nedan Länsförsäkringar Fondliv, avger härmed årsredovisning för 2017. Uppgifter inom parentes avser föregående år. Belopp anges i miljontals kronor om inget annat anges.

Ägarförhållanden

Länsförsäkringar Fondliv är ett helägt dotterbolag till Länsförsäkringar AB (publ), organisationsnummer 556549-7020, som ägs av 23 länsförsäkringsbolag tillsammans med 16 socken- och häradsbolag.

Verksamhetsinriktning

Länsförsäkringar Fondliv bedriver verksamhet enligt försäkringsrörelselagen samt har koncession för liv- och sjukförsäkring i form av direkt sjuk- och olycksfallsförsäkring. Bolaget erbjuder pensionssparande med fond- och garantiförvaltning.

Marknad

Livförsäkringsmarknaden

Premieinkomsten på den totala livförsäkringsmarknaden uppgick till 262 Mdkr under 2017, en ökning med 14 procent jämfört med 2016. Länsförsäkringar Fondlivs marknadsandel på den totala livförsäkringsmarknaden är 3,5 procent.

Länsförsäkringar Fondlivs totala premieinkomst, enligt Svensk Försäkrings definition, uppgick till 9 133 (8 645) Mkr. Inflyttat kapital, som är en del av premieinkomsten, uppgick till 1 444 (1 375) Mkr. Den individuella tjänstepensionsmarknaden för fondförsäkringar är Länsförsäkringars huvudmarknad. Delmarknaden svarade för 71 procent av Länsförsäkringar Fondlivs totala premieinkomst. Premieinkomst via valcentral stod för 11 procent, privata försäkringar för 6 procent, kapitalförsäkring för 6 procent och övrig tjänstepension för 6 procent.

För Garantiförvaltning uppgick premieinkomsten till 592 (425) Mkr. Inflyttat kapital stärkte premieinkomsten med 103 (144) Mkr.

Tjänstepensioner den största marknaden

Tjänstepensionsmarknaden är den största av delmarknaderna, den utgör 68 (69) procent av den totala livförsäkringsmarknaden mätt i premieinkomst. Marknaden har det senaste året vuxit med 12 procent och uppgick till 180 Mdkr. Länsförsäkringar Fondliv

har en marknadsandel om 5,3 procent vilket gör bolaget till det sjätte största.

Individuell tjänstepension med fondförsäkring

Långt ifrån alla arbetsplatser har kollektivavtal och anställda behöver därför skaffa sig en annan tjänstepension. Det gäller till exempel många småföretagare och företag i branscher som inte traditionellt har stark facklig anknytning. Inom detta område är Länsförsäkringar Fondliv det marknadsledande fondförsäkringsbolaget. Delmarknadens premieinkomst uppgick till 34 Mdkr för 2017, en ökning med 9 procent jämfört 2016. Länsförsäkringar Fondlivs marknadsandel uppgick till 18,7 procent.

Flyttmarknaden

Rörligheten på den totala flyttmarknaden ökade under året och totalt sett flyttades 31 Mdkr jämfört med 23 Mdkr förra året. Länsförsäkringar Fondliv redovisar ett negativt flyttnetto för året på -672 (-285) Mkr. Inflyttat kapital ökade under året med nio procent samtidigt som utflyttat ökade med 32 procent vilket förklarar det försämrade flyttnettot.

Utveckling av den finansiella marknaden

Året gick i ett ekonomiskt hänseende i optimismens tecken och den globala ekonomin växte sig starkare. Den största överraskningen var utvecklingen i Europa där ekonomin tydligt lagt in en högre växel och tillväxten var högre än väntat. Inflationen var dock fortsatt långt ifrån målet, vilket innebär att den europeiska centralbanken förväntas fortsätta med sin expansiva penningpolitik. Den amerikanska ekonomin utvecklades också i god takt, framförallt den starka arbetsmarknaden, men inflationen var även här lägre än väntat. Därmed fortsatte Fed sin penningpolitiska åtstramning i en återhållsam takt och levererade tre räntehöjningar. Republikanernas skattereform ökade förväntningarna på den amerikanska tillväxten 2018 något och gav börs-

utvecklingen ytterligare bränsle. Överlag var den globala ekonomiska utvecklingen överraskande stabil under 2017, särskilt sett i ljuset av de politiska risker som dominerat nyhetsbilden. Storbritannien ansökte om utträde ur EU, Tyskland hade efter valet svårt att bilda regering och USA ökade tonläget markant mot Nordkorea, samtidigt som riskerna i Mellanöstern ökade. Börserna utvecklades generellt sett bra under året med tillväxtmarknaderna i topp.

Räntemarknaden uppvisade inte några större rörelser under året. Amerikanska långräntor utvecklades sidledes efter en större uppgång mot slutet av 2016 medan korträntor steg i takt med de tre räntehöjningarna från USA:s centralbank. Svenska och europeiska långräntor slutade 2017 något högre än vid början av året medan korträntor föll marginellt. Räntorna på svenska säkerställda obligationer sjönk under året och efterfrågan från investerare var god.

Den svenska ekonomin utvecklades starkt under året, tillväxten överraskade positivt, arbetsmarknaden fortsatte att förbättras och inflationen steg. Sysselsättningsgraden är nu en bra bit över nivåerna innan finanskrisen 2008. Riksbanken valde ändå att avvakta med räntehöjningar och reporäntan har nu varit negativ i snart tre år. Den svenska kronan stärktes mot dollarn men försvagades mot euron under året. Fortsatt expansiva signaler från Riksbanken, en viss oro för den svenska bostadsmarknaden samt en starkare euro låg framförallt bakom utvecklingen. Bostadspriserna uppvisar generellt sett en säsongsvariation med en svagare utveckling mot slutet av året, men 2017 års utveckling visade betydligt svagare siffror än normalt och bostadspriserna sjönk säsongsrensat med 5,3 procent under det andra halvåret. Finansinspektionens beslut att införa ett skärpt amorteringskrav kombinerat med ett tillfälligt stort utbud av nyproduktion kan ha påskyndat utvecklingen. Även om de underliggande ekonomiska för-

utsättningarna för hushållen inte har förändrats har således bostadsmarkanden seglat upp som en tydligare risk för den svenska ekonomin när vi blickar framåt.

Fondutbud och Garantiförvaltning

Länsförsäkringars rekommenderade fondutbud består av 38 fonder under eget varumärke och 45 externa fonder, sammanlagt 83 fonder. Utöver det rekommenderade utbudet erbjuds 33 fonder i ett utökat fondutbud. Länsförsäkringars egna fonder förvaltas av noga utvalda egna och externa förvaltare. De externa fonderna ger ytterligare bredd och djup åt utbudet och har valts ut för att de presterar goda resultat jämfört med andra liknande fonder på marknaden. Uppföljning görs löpande för att säkerställa att fonderna och förvaltarna fortsätter att prestera bra. Hållbarhetskrav ställs vid upphandling av nya fonder och en årlig uppföljning av fondförvaltarnas arbete med ansvarsfulla investeringar görs. Vid utgången av 2017 hade 100 procent av alla rekommenderade fonder i Länsförsäkringar Fondliv skrivit under FNs principer för ansvarsfulla investeringar (PRI). De som av något skäl inte lever upp till kraven byts ut. Arbetet med att löpande utvärdera och se över utbudet och fondernas kvalitet är prioriterat. Genom att erbjuda ett utbud av utvalda fonder med bra kvalitet i olika fondkategorier får kunden hjälp med valet av fonder och förvaltare. Drygt 90 procent av fonderna i det rekommenderade fondutbudet utvecklades positivt under 2017. Över hälften av fonderna hade en positiv avkastning som översteg 10 procent. 2017 blev generellt ett bra börsår vilket gjorde att många aktiefonder utvecklades positivt. Särskilt bra utvecklades aktiefonder som placerar i Asien, småbolag och teknologi. Fonder med inriktning mot råvaror, Ryssland samt vissa hedgefonder utvecklades däremot svagare under året. Fonderna med högst avkastning under 2017 var GAM Star China Equity, Fidelity Asian Special

Situations samt Fidelity China Focus Fund.

Garantiförvaltning är vårt alternativ för kunder som efterfrågar en garanti i sitt sparande och som har ett behov av att veta den lägsta nivån på sina framtida utbetalningar. Principen för garantin är att kunden får tillbaka de inbetalningar som gått till sparandet med möjlighet till ytterligare avkastning. Full garanti, det vill säga minst "pengarna tillbaka" gäller efter minst tio års spartid. Vid kortare spartider gäller en trappa där garantin är 80 procent mellan fem och tio år kvar till pension och som lägst 70 procent när det är mindre än fem år kvar till pension. Tillgångarna i Garantiförvaltningen fördelas mellan aktie- och ränteplaceringar där räntedelen alltid ska vara minst 40 procent och aktiedelen kan gå ner till noll. Förvaltningen sköts av kapitalförvaltningsenheten på Länsförsäkringar AB.

Under 2017 var avkastningen för garantiförvaltningen 6,1 procent. Både aktie- och ränteportföljen bidrog positivt till avkastningen under året. Per sista december låg 65 procent av portföljen i ränteplaceringar och 35 procent i aktier. Aktieplaceringarna bestod till största delen av amerikanska, svenska och europeiska aktier samt en mindre andel tillväxtmarknader. Ränteandelen var placerad i svenska statspapper och bostadsobligationer samt en del i utländska krediter. Andelen aktier i förhållande till räntebärande placeringar var vid årets slut ungefär detsamma som i början av året, dock har fördelningen varierat under året.

Förändringar i fondutbudet under 2017

Under 2017 har flera förändringar skett i Länsförsäkringars fondutbud i samband med en ny fondstrategi som innebär både förenklingar men även större valfrihet för våra kunder. Under året har ett trettiotal nya fonder från flera olika fondbolag lanserats. Fonderna i det rekommenderade utbudet granskas och utvärderas noggrant bland annat utifrån förvaltningsorganisation, avkastning och hållbarhet.

Väsentliga händelser under året

Fortsatt marknadsledare

Länsförsäkringar är fortsatt etta på fondförsäkringsmarknaden för individuell tjänstepension 2017. Mätt i premieinkomst uppgick marknadsandelen till 19,1 procent. Även mätt i nyteckning behåller vi förstaplatsen på vår huvudmarknad.

Hållbart fondbetyg

Länsförsäkringar behåller betyget Godkänd i Max Matthiessens granskning av hur hållbart pensionsbolagen investerar. Även i Söderberg & Partners analys av fondförsäkringsbolag behåller vi ett grönt betyg inom hållbarhet.

Ny Fondstrategi

Under året implementerades en ny gemensam fondstrategi. Ambitionen är att den ska leda till effektivare arbetssätt med fondutbudet och ett ännu bättre erbjudande för våra kunder.

Tjänstepension på 5 minuter

Vår digitala förflyttning med målet att ha marknadens bästa och mest uppskattade digitala tjänster fortsätter i full fart. Efter sommaren lanserades ett tjänstepensions-erbjudande som egenföretagare kan teckna direkt på vår webbplats.

Robotisering

Efter en tid av förberedelser kom livaffären igång med att robotisera. Totalt ska ett tiotal processer inom administrationen robotiseras i ett första steg.

Vinst i större upphandling

Länsförsäkringar vann upphandlingen avseende Tekniska Verken, en upphandling där samtliga större försäkringsbolag och förmedlare deltog. Affären omfattar 140 stycken premiedragande försäkringar.

Uppdatering av den långsiktiga planen

För att möta nya marknadsförutsättningar

har den långsiktiga planen för livverksamheten uppdaterats under året. Uppdateringen påverkar inte de långsiktiga målen.

Ingen fortsättning i KAP-KL och AKAP-KL

Länsförsäkringar beslutade att inte vara med i den nya upphandlingen av tjänstepension för anställda i kommuner och landsting även kallat KAP-KL och AKAP-KL. Orsaken är att kraven i den nya upphandlingen är allt för omfattande och ska genomföras på mycket kort tid.

Resultat och ekonomisk ställning

Resultatet i Länsförsäkringar Fondliv stärktes under året och uppgick till 604 (516) Mkr, en ökning med 88 Mkr. Resultatökningen förklaras främst av ökade intäkter från ett växande förvaltad kapital.

Förvaltad kapital

Det förvaltade kapitalet ökade under året med 14 Mdkr och uppgick per sista december till 128 (114) Mdkr. Ökningen förklaras av både bra avkastning till följd av ett gynnsamt börs klimat men också ett positivt nettoflöde av premier och kapital. Både garanti- och fondförvaltad kapital utvecklades positivt under året och fördelade sig med 3 Mdkr i garantiförvaltningen och med 125 Mdkr i fondförvaltning.

Premieinkomst

Större delen av Länsförsäkringar Fondlivs premieflöden redovisas via balansräkningen. Premieinkomsten för försäkringsrisk efter avgiven återförsäkring i resultaträkningen uppgick till 198 (173) Mkr. Från och med 2013 nytecknas riskförsäkringar i Länsförsäkringar Fondliv, varför affären fortsatt är i en expansiv fas. Som premieinkomst redovisas den del av premierna som innehåller en väsentlig försäkringsrisk.

Avgifter från finansiella avtal

Avgifter från den finansiella komponenten i avtalen redovisas som avgifter från finan-

siella avtal. Avgifterna har under året ökat med 10 procent jämfört med föregående år och uppgick till 724 (659) Mkr. Ökningen förklaras främst av volymökning genom ett ökat förvaltad kapital och stabilt inflöde av premier.

Förvaltningsersättningar

Förvaltningsersättningarna uppgick till 854 (739) Mkr. Även i detta fall beror ökningen på det ökade förvaltade kapitalet.

Driftskostnader

Driftskostnaderna uppgick till 1 028 (973) Mkr, en ökning med 6 procent. Ökningen förklaras främst av ökade distributions- och administrationskostnader, men även av ökade investeringar inom digital utveckling. Av driftskostnaderna utgör 435 (410) Mkr administrationskostnader.

Kapitalsituation

Den 1 januari 2016 infördes nya EU-regler för försäkringsverksamhet, Solvens II. Bolaget tillämpar Solvens II för hela sin verksamhet och använder en av FI godkänd partiell intern modell för mätning av solvenskapitalkrav. Kapitalkrav för merparten av marknadsrisker, skadeförsäkringsrisker och sjukförsäkringsrisker beräknas med en intern modell, medan kapitalkrav för övriga risker beräknas enligt standardformeln.

Länsförsäkringar Fondlivs kapitalbas stärktes under året till följd av ett ökat förvaltad kapital samt god resultatutveckling. Kapitalbasen vid årsskiftet påverkas av den planerade utdelningen om 850 Mkr till moderbolaget, vilket sammanlagt gav en något mindre ökning. Totalt sett ökar kapitalbasen med 626 Mkr till 10 656 Mkr. Kapitalkravet ökade samtidigt med 331 Mkr till 7 006 Mkr. Beskrivning av bolagets kapitalsituation enligt Solvens II beskrivs närmare i Länsförsäkringar AB-koncernens Solvency and Financial Condition Report. Länsförsäkringar Fondlivs eget kapital minskade under året med 146 Mkr till 2 601 (2 748) Mkr. Inga

emissioner av aktier eller primärkapitalinstrument ägde rum. Bolaget genomförde under året en utdelning om 750 Mkr till moderbolaget.

Risker och riskhantering

Ett av de viktigaste målen för Länsförsäkringar Fondliv är att säkerställa att bolaget alltid kan infria sina åtaganden till kunderna. Styrningen av risktagandet är därför en integrerad del i verksamhetsstyrningen och stor vikt läggs vid framtidsblickande analyser. I det löpande arbetet ingår att hantera kända risker och att identifiera nya risker. Marknadsrisker uppstår framför allt genom att intjäningen i fondförsäkringsverksamheten är beroende av utvecklingen på finansmarknaderna och livförsäkringsrisker härrör främst från risken för mass-annullation. För mer info se not 2 Risker- och riskhantering.

Medarbetare

Länsförsäkringar Fondliv har högt satta mål och en tydlig ambition att vara en ansvarsfull och intressant arbetsgivare. Arbetsplatsen präglas av engagerade och kompetenta medarbetare och ledare som tar ett gemensamt ansvar för verksamheten samt sin egen utveckling. Att arbeta med liv- och pensionsaffären ska vara ett stimulerande och utvecklande arbete nära affären.

Medarbetarna har olika specialist- och yrkeskompetenser som är avgörande för att driva och utveckla verksamheten. Den snabba teknikutvecklingen ställer krav på en arbetsplats som är dynamisk, flexibel och innovativ. För att uppnå detta är medarbetarnas fysiska och psykiska hälsa samt trivsel på jobbet av stor betydelse.

Förändringstakten ökar vilket ställer nya krav på starkt ledarskap och medarbetarskap och en förflyttning mot nya moderna arbetssätt där människa, teknik och arbetsplats samarbetar för att vara en attraktiv arbetsgivare.

En attraktiv arbetsgivare

Länsförsäkringar Fondlivs interna attraktivitet som arbetsgivare mäts enligt employee Net Promotor Score (eNPS). Årets eNPS i medarbetarundersökning har ökat från 23 till 28. Benchmark är 29, vilket är ett resultat från högpresterande företag. Samtliga index i undersökningen ligger kvar på en hög nivå.

Länsförsäkringar anses även vara en attraktiv arbetsplats externt. När yrkesverksamma yngre akademiker svarade på Karriärbarometern fick Länsförsäkringar utmärkelsen bästa arbetsgivare inom försäkring för tionde året i rad. I undersökningen Företagsbarometern placerade ekonomistudenter på landets universitet och högskolor Länsförsäkringar på första plats över drömarbetsgivare i försäkringsbranschen för femtonde året.

Kompetensutveckling och lärande

Utveckling av medarbetarnas kompetens sker i överensstämmelse med företagets mål och behov på både kort- och lång sikt. Länsförsäkringar Fondliv strävar efter att skapa förutsättningar för en organisationskultur med lärande och utveckling i fokus. Via prestationsutvecklingsprocessen har alla medarbetare löpande dialoger om sin prestation, kompetens, arbetsmiljö och hälsa. I syfte att öka medarbetarnas förändringskompetens introducerades ett e-coachningsverktyg under 2017.

76 (73) procent uppfattar att deras kompetens utvecklas i takt med förändrade krav i arbetet, målet i affärsplanen var 75 procent. Under 2017 genomfördes totalt 12 099 utbildningstillfällen för medarbetare inom länsförsäkringsgruppen.

Mångfald och jämställdhet

Arbetet med mångfald och integrering handlar om affärsnytta, det bidrar till stärkt konkurrenskraft och därmed lönsamhet. Vikten av en inkluderande kultur ses som avgörande för att dra nytta av olikheter och välkomna olika perspektiv och synsätt.

I syfte att realisera en förflyttning har en nuläges- och omvärldsanalys genomförts under 2017 kring mångfald. Under 2017 genomfördes även flera interna workshops och informationsmöten för att öka insikten om vikten av mångfald. Länsförsäkringar AB deltar i ett flertal samarbetsprogram kring mångfald, såsom Novare Potential, Rapid Acceleration Management, Korta vägen, Welcome Talent, My Dream Now och Diversity Charter Sweden.

Jämställdhets- och mångfaldsplanen inkluderar hur jämställdhetslagen och diskrimineringslagstiftningen tillämpas. 86 (85) procent av medarbetarna upplever att mångfald värdesätts i arbetsgruppen och 86 (86) procent uppfattar att Länsförsäkringar Fondliv är en jämställd arbetsplats. 95 procent anser att man varit helt fri från kränkande särbehandling på arbetsplatsen under 2017. Länsförsäkringar Fondliv har sedan länge ett tydligt ställningstagande om nolltolerans mot kränkande särbehandling i personalpolicyn.

Vid rekrytering är målsättningen att en jämnare könsfördelning uppnås i arbetsgrupper och inom olika chefsbefattningar. Länsförsäkringar AB-koncernens andel arbetsgrupper med 40/60-fördelning på män och kvinnor nådde målet i affärsplanen för 2017, vilket var 28 procent. Genom Nätverket Qnet utvecklas och coachas framtida kvinnliga ledare som en del av det strukturerade jämställdhetsarbetet.

Lönekartläggning genomförs varje år i syfte att säkerställa att det inte föreligger någon skillnad i lönesättning som enbart kan härröras till kön.

Hälsa och arbetsmiljö

Under en lång tid har man arbetat långsiktigt med hälsa och arbetsmiljö där organisatorisk, social och fysisk arbetsmiljö är integrerade delar i verksamheten. Ett aktivt arbete sker med att skapa förutsättningar för medarbetarna att må bra och trivas i en sund arbetsmiljö där alla kan bidra med

engagemang, goda prestationer och effektivitet för att nå affärsmålen.

Alla chefer ansvarar för den egna gruppens medarbetarfrågor inom arbetsmiljö- och hälsofrågor samt för jämställdhets-, mångfalds- och diskrimineringsfrågor. En uppbyggd struktur finns för samverkan kring arbetsmiljöfrågor mellan arbetsgivare, chefer och medarbetare samt arbetsmiljöombud. En riskbedömning sker inför alla organisatoriska förändringar i verksamheten och är ett uttalat chefsansvar. Uppföljning av den organisatoriska och sociala arbetsmiljön görs regelbundet i syfte att motverka stress och arbetsbelastning i enlighet med Arbetsmiljöverkets föreskrift AFS 2015:4.

I arbetsmiljö- och jämställdhetskommitén sker uppföljning utifrån ett företagsperspektiv på jämställdhet- och mångfaldsplanen, sjukfrånvaro, arbetsskador och tillbud samt medarbetarundersökningen. Årets medarbetarundersökning visade på positiva förflyttningar där 74 (61) procent av medarbetarna upplevde att de har en rimlig stressnivå i sitt arbete och 84 (80) procent upplevde balans mellan arbete och fritid.

Alla medarbetare har en sjukvårdsförsäkring där sjukvårdsrådgivning, samtalsstöd och förebyggande hälsojourer ingår. Avtal finns med Företagshälsovården för stöd i rehabilitering och arbetsrelaterad ohälsa samt subventionerad friskvård. Sjukfrånvaro följs kontinuerligt upp och den totala sjukfrånvaron minskade från 4,9% till 4,2% procent.

Hållbarhet

Fondliv upprättar enligt årsredovisningslagen (ÅRL) 6 kap 10 § inte någon lagstadgad hållbarhetsrapport. Länsförsäkringar AB, organisationsnummer 556549-7020, säte i Stockholm, upprättar hållbarhetsrapport för koncernen där företaget ingår. Koncernens hållbarhetsrapport finns tillgänglig på lansforsakringar.se/hallbarhetsrapport2017

Väsentliga händelser efter årets utgång

Den 2 februari 2018 lämnade Johan Agerman posten som verkställande direktör i Länsförsäkringar AB samt som styrelseordförande i Länsförsäkringar Fondliv. Sören Westin tillförordnades i samband med detta som både verkställande direktör i Länsförsäkringar AB och ny styrelseordförande i Länsförsäkringar Fondliv.

Förväntningar avseende den framtida utvecklingen

Länsförsäkringar Fondliv kommer även fortsättningsvis att fokusera på att erbjuda fondförsäkring via Länsförsäkringars fondtorg för pensionssparande med förvaltningsformen garantiförvaltning som ett komplement för kunder som vill ha en uttalad garanti om att minst få tillbaka sparad belopp. Länsförsäkringar Fondliv kommer fortsatt att erbjuda sjukförsäkring, efterlevandeförsäkring och olycksfallsförsäkring.

Förslag till vinstdisposition

Till bolagsstämmans förfogande står följande vinstmedel:

Balanserad vinst	1 778 632 354 kronor
Årets vinst	603 927 775 kronor
Summa	2 382 560 129 kronor

Styrelsen och verkställande direktören föreslår av vinstmedlen utdelas till moderbolaget 85 000 kronor per aktie motsvarande 850 000 000, i ny räkning balanseras 1 532 560 129 kronor. Det är styrelsens bedömning att vinstutdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på storleken av det egna kapitalet och bolagets konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt enligt ABL 17:3.

Resultatet av årets verksamhet och bolagets ställning 31 december 2017 framgår av efterföljande finansiella rapporter med tillhörande noter.

Femårsöversikt

Mkr	2017	2016	2015	2014	2013
Resultat					
Premieinkomst, efter avgiven återförsäkring	198	173	140	107	61
Avgifter från finansiella avtal	724	659	649	570	501
Kapitalavkastning, netto ¹⁾	121	148	-21	101	55
Försäkringsärsättningar, efter avgiven återförsäkring	-98	-104	-98	-53	-36
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	745	600	757	614	401
Årets resultat	604	516	519	368	246
Ekonomisk ställning					
Placeringstillgångar	3 614	3 501 ⁴⁾	2 697	2 045	1 440
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken	125 344	112 050	100 823	91 974	76 705
Försäkringstekniska avsättningar	2 762	2 471	1 938	1 432	875
Konsolideringskapital	2 593	2 744	2 231	1 812	1 694
Kapitalbas (enligt FRL lydelse per 2015-12-31)	-	-	2 104	1 638	1 394
Erforderlig solvensmarginal (enligt FRL lydelse per 2015-12-31)	-	-	1 145	1 029	819
Kapitalbas försäkringsgrupp (enligt FRL lydelse per 2015-12-31) ³⁾	-	-	9 437	7 619	-
Kapitalkrav försäkringsgrupp (enligt FRL lydelse per 2015-12-31) ³⁾	-	-	6 072	6 293	-
Kapitalbas	10 656	10 030	8 966 ²⁾	-	-
Minimikapitalkrav	1 751	1 669	1 558 ²⁾	-	-
Solvenskapitalkrav	7 006	6 675	6 355 ²⁾	-	-
Kapitalkvot	152%	150%	141% ²⁾	-	-
Kapitalbas för försäkringsgrupp ⁴⁾	44 172	40 602	36 905 ²⁾	-	-
Solvenskapitalkrav för försäkringsgrupp ⁴⁾	33 441	30 125	28 233 ²⁾	-	-
Nyckeltal					
Förvaltningskostnadsprocent	0,9%	0,9%	0,9%	1,0%	1,1%
Direktavkastning ⁵⁾	0,3%	0,3%	0,5%	1,0%	0,6%
Totalavkastning ⁵⁾	6,1%	5,3%	-0,2%	6,0%	5,6%

¹⁾ För ytterligare upplysningar se not 17 Kapitalavkastning per värderingskategori.

²⁾ Öppningsbalans 2016-01-01 enligt Solvens II. Jämförelsesiffror finns ej då regelverket trädde i kraft 2016-01-01.

³⁾ En försäkringsgrupp för Länsförsäkringar AB (publ) tillsammans med Liv Försäkrings AB och Länsförsäkringar Sak AB med anledning av ändring av Försäkringsrörelselagen (2010:2043) som började gälla 1 januari 2014.

⁴⁾ Gruppen enligt försäkringsrörelse regler består av moderbolaget Länsförsäkringar AB, samtliga försäkringsföretag i koncernen, Länsförsäkringar Bank AB, Wasa Kredit AB, Länsförsäkringar Hypotek AB och Länsförsäkringar Fondförvaltning AB. Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB ingår i gruppen trots att Länsförsäkringar Liv-koncernen inte konsolideras i Länsförsäkringar AB-koncernen. Beräkningarna sker enligt den konsolideringsmetod som anvisas i EUs Solvens II direktiv förutom att försäkringsrörelse reglerna kräver att avdrag sker för överskott i dotterbolag som inte är överförbart till annat företag i gruppen endast om dotterbolaget i fråga är ett försäkringsföretag.

⁵⁾ Vid beräkning av direkt- och totalavkastning är endast tillgångar för Garanti förvaltningen medtagna som visar företagets egen kapitalförvaltning.

⁶⁾ Jämförelsetal för 2016 (men inte 2013-2015) har omräknats på grund av att upplupen ränta redovisas tillsammans med finansiella instrument värderade till verkligt värde. Se not 1 för ytterligare information.

Definitioner

Konsolideringskapital

Eget kapital, obeskattade reserver (inklusive uppskjuten skatt) samt övervärden på tillgångar.

Kapitalbas

Kapitalbasen består av primärkapital och tilläggskapital. Primärkapitalet är skillnaden mellan tillgångar och skulder värderade i enlighet med Solvens II-regelverket samt efterställda skulder. Tilläggskapitalet består av poster som inte är upptagna i den legala balansräkningen men som kan krävas in för att täcka förluster. I Länsförsäkringar Fondliv består i huvudsak kapitalbasen av eget kapital enligt legalt bokslut som justerat med omvärderingsposter och uppstår vid omvärdering av balansräkningen i enlighet med Solvens II.

Minimikapitalkrav

Minimikapitalkravet utgör den minsta storlek på det medräkningsbara primärkapitalet och beräknas med beaktande helt eller delvis av försäkringstekniska avsättningar, premieinkomst, positiv risksumma, uppskjutna skatter, administrativa kostnader och avgiven återförsäkring samt solvenskapitalkravet.

Solvenskapitalkrav

Regulatoriskt solvenskapitalkrav beräknat enligt Länsförsäkringars ABs partiella interna modell.

Kapitalkvot

Kapitalbasen i förhållande till Solvenskapitalkravet.

Förvaltningskostnadsprocent

Driftskostnaderna enligt resultaträkningen samt skaderegleringskostnader enligt not 8 i förhållande till genomsnittligt förvaltad kapital.

Direktavkastning

Direktavkastning beräknas som saldot av ränteintäkter, utdelning på aktier och andelar i förhållande till dessa tillgångars genomsnittliga värde under året.

Totalavkastning

Summa av direktavkastning samt realiserade och orealiserade värdetförändringar i förhållande till placeringstillgångarnas genomsnittliga värde under året.

Finansiella rapporter

Resultaträkning	12
Rapport över totalresultat	12
Resultatanalys	13
Balansräkning	14
Rapport över förändringar i eget kapital	16
Kassaflödesanalys	16
Not 1 Redovisningsprinciper	17
Not 2 Risker och riskhantering	23
Not 3 Premieinkomst	28
Not 4 Kapitalavkastning, intäkter	28
Not 5 Orealiserade vinster på placeringstillgångar	28
Not 6 Övriga tekniska intäkter	28
Not 7 Utbetalda försäkringsersättningar	28
Not 8 Driftskostnader	28
Not 9 Arvoden och kostnadsersättning till revisorer	28
Not 10 Anställda, personalkostnader och ledande befattningshavares ersättningar	29
Not 11 Kapitalavkastningar, kostnader	30
Not 12 Orealiserade förluster på placeringstillgångar	30
Not 13 Övriga tekniska kostnader	30
Not 14 Kapitalavkastning, intäkter, icke-tekniskt	30
Not 15 Orealiserade vinster, icke tekniskt	31
Not 16 Kapitalavkastning, kostnader, icke-tekniskt	31
Not 17 Kapitalavkastning, netto per värderingskategori	31
Not 18 Orealiserade förluster, icke-tekniskt	31
Not 19 Skatt	32
Not 20 Andra immateriella tillgångar	32
Not 21 Aktier och andelar i intresseföretag	32
Not 22 Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag	33
Not 23 Aktier och andelar	33
Not 24 Obligationer och andra räntebärande värdepapper	33
Not 25 Derivat	33
Not 26 Tillgångar för villkorad återbäring	33
Not 27 Fondförsäkringstillgångar	33
Not 28 Övriga fordringar	33
Not 29 Förutbetalda anskaffningskostnader	33
Not 30 Aktiekapital	33
Not 31 Livförsäkringsavsättningar	34
Not 32 Oreglerade skador	34
Not 33 Fondförsäkringsåtaganden	34
Not 34 Pensioner	34
Not 35 Skulder avseende direkt försäkring	34
Not 36 Övriga skulder	34
Not 37 Klassificering av finansiella tillgång och skulder	35
Not 38 Värderingsmetoder för verkligt värde	36
Not 39 Upplysning om kvittning	36
Not 40 Ställda säkerheter och eventalförpliktelser	37
Not 41 Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder	37
Not 42 Upplysningar om transaktioner med närstående	38
Not 43 Vinstdisposition	39

Resultaträkning

Teknisk redovisning av livförsäkringsrörelse, Mkr	Not	2017	2016
Premieinkomst före avgiven återförsäkring			
Premieinkomst	3	217,6	189,3
Premier för avgiven återförsäkring		-19,3	-15,9
Summa premieinkomst efter avgiven återförsäkring		198,3	173,4
Avgifter från finansiella avtal		724,4	658,8
Kapitalavkastning, intäkter	4, 17	103,9	113,9
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	5, 17	10 274,6	7 988,0
Övriga tekniska intäkter	6	931,1	807,2
Försäkringsärsättningar (efter avgiven återförsäkring)			
Utbetalda försäkringsärsättningar före avgiven återförsäkring	7	-54,6	-50,8
Återförsäkrarens andel		3,1	1,7
Summa		-51,5	-49,1
Förändring i avsättning för oreglerade skador före avgiven återförsäkring		-58,3	-55,9
Återförsäkrarens andel		11,9	0,9
Summa		-46,4	-55,0
Summa försäkringsärsättningar efter avgiven återförsäkring		-97,9	-104,1
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)			
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkring för vilka försäkringstagaren bär risk			
Fondförsäkringsåtagande		-10 252,8	-7 946,6
Driftskostnader	8, 9, 10	-1 028,2	-973,3
Kapitalavkastning, kostnader	11, 17	-35,0	-52,7
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	12, 17	-0,1	-
Övriga tekniska kostnader	13	-73,2	-64,2
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		745,1	600,4
Icke teknisk redovisning			
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		745,1	600,4
Kapitalavkastning, intäkter	14, 17	16,5	18,8
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	15, 17	-	9,3
Kapitalavkastning, kostnader	16, 17	-55,0	-13,4
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	18, 17	-7,0	-
Övriga icke tekniska kostnader		-0,2	-0,0
Resultat före skatt		699,4	615,1
Årets skatt	19	-95,5	-98,8
Årets resultat		603,9	516,3

Rapport över totalresultat

Mkr	2017	2016
Årets resultat	603,9	516,3
Övrigt totalresultat	-	-
Årets totalresultat	603,9	516,3

Resultatanalys 2017

Direktförsäkringar av svenska risker							
Tjänstepensionsförsäkring					Övrig livförsäkring		
Mkr	Total	Fond-försäkring	Avgifts-bestämd traditionell försäkring	Sjukförsäkring och premiebefrielse	Fond-försäkring	Individuell traditionell försäkring	Sjuk- och olycksfalls-försäkring samt premiebefrielse
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat							
Premieinkomst							
Premieinkomst före avgiven återförsäkring	217,6	7,3	17,7	165,2	7,4	2,6	17,4
Premier för avgiven återförsäkring	-19,3	-0,1	-0,5	-16,7	-0,3	-0,1	-1,6
Summa premieinkomst efter avgiven återförsäkring	198,3	7,2	17,2	148,5	7,1	2,5	15,8
Avgifter från finansiella avtal	724,4	537,2	26,6	-	155,9	4,7	-
Kapitalavkastning, intäkter	103,9	5,3	84,1	-	1,0	13,5	-
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	10 274,6	8 528,4	83,9	-	1 648,9	13,4	-
Övriga tekniska intäkter	931,1	745,2	2,1	-	183,3	0,5	-
Försäkringsersättningar							
Utbetalda försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring	-54,6	-2,8	-9,1	-31,5	-9,2	-1,0	-1,0
Återförsäkrares andel	3,1	-	-	2,9	-	-	0,2
Summa	-51,5	-2,8	-9,1	-28,6	-9,2	-1,0	-0,8
Förändring i avsättning för oreglerade skador före avgiven återförsäkring	-58,3	-	-1,7	-51,7	-	0,7	-5,6
Återförsäkrares andel	11,9	-	0,0	11,9	-	0,0	-0,0
Summa	-46,4	-	-1,7	-39,8	-	0,7	-5,6
Summa försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring	-97,9	-2,8	-10,8	-68,4	-9,2	-0,3	-6,4
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	-10 252,8	-8 464,3	-139,8	-	-1 626,4	-22,3	-
Driftskostnader	-1 028,2	-737,9	-31,7	-80,6	-156,5	-5,7	-15,8
Kapitalavkastning, kostnader	-35,0	-24,9	-4,5	-	-4,8	-0,7	-
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	-0,1	-	-0,1	-	-	-0,0	-
Övriga tekniska kostnader	-73,2	-48,5	-0,3	-	-24,4	-0,0	-
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	745,1	544,9	26,8	-0,5	174,7	5,6	-6,4
Avvecklingsresultat	-2,2	-	-	-0,2	-	-	-2,0
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)							
Livförsäkringsavsättning	2 478,3	-	2 122,3	-	-	356,0	-
Oreglerade skador	283,9	3,9	6,3	219,8	14,7	1,0	38,2
Avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken (före avgiven återförsäkring)							
Villkorad återbäring	614,5	-	545,6	-	-	68,9	-
Fondförsäkringsåtaganden	124 968,9	105,1	-	-	19,8	-	-
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar							
Oreglerade skador	28,6	-	0,0	26,9	-	0,0	1,7

Balansräkning

Mkr	Not	2017-12-31	2016-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella tillgångar			
Andra immateriella tillgångar	20	212,8	194,9
Summa immateriella tillgångar		212,8	194,9
Placeringstillgångar i koncernföretag och intresseföretag			
Aktier och andelar i intresseföretag	21	-	29,2
Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag	22	246,8	108,8
Summa placeringstillgångar		246,8	138,0
Andra finansiella placeringstillgångar			
Aktier och andelar	23	882,4	892,0
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	24	2 471,1	2 486,4
Derivat	25	13,8	13,8
Summa andra finansiella placeringstillgångar		3 367,3	3 392,2
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken			
Tillgångar för villkorad återbäring	26	614,5	424,2
Fondförsäkringstillgångar	27	124 729,5	111 625,9
Summa placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken		125 344,0	112 050,1
Återförsäkrars andel av Försäkringstekniska avsättningar			
Oreglerade skador		28,6	16,8
Fordringar			
Övriga fordringar	28	793,5	588,2
Summa fordringar		793,5	588,2
Andra tillgångar			
Materiella tillgångar		2,9	2,7
Aktuell skattefordran	19	10,2	135,1
Uppskjuten skattefordran		8,1	3,7
Kassa och bank		276,6	287,8
Summa andra tillgångar		297,8	429,3
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränteintäkter		-	-
Förutbetalda anskaffningskostnader	29	1 085,2	1 047,9
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		105,5	97,0
Summa förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1 190,7	1 144,9
SUMMA TILLGÅNGAR		131 481,5	117 954,4

Balansräkning, forts.

Mkr	Not	2017-12-31	2016-12-31
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Aktiekapital	30	100,0	100,0
Fond för utvecklingsavgifter		118,9	81,8
Balanserad vinst		1 778,6	2 049,4
Årets resultat		603,9	516,3
Summa eget kapital		2 601,4	2 747,5
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)			
Livförsäkringsavsättning	31	2 478,3	2 242,2
Oreglerade skador	32	283,9	228,7
Summa försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)		2 762,2	2 470,9
Avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken (före avgiven återförsäkring)			
Villkorad återbäring		614,5	424,2
Fondförsäkringsåtaganden	33	124 968,9	111 800,6
Summa avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken (före avgiven återförsäkring)		125 583,4	112 224,8
Avsättning för andra risker och kostnader			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	34	0,9	2,2
Övriga avsättningar		2,8	2,5
Summa avsättning för andra risker och kostnader		3,7	4,7
Depåer från återförsäkrare		28,6	16,8
Skulder			
Skulder avseende direkt försäkring	35	88,3	104,2
Skulder avseende återförsäkring		0,6	0,6
Derivat	25	6,3	2,4
Övriga skulder	36	364,4	356,0
Summa skulder		459,6	463,2
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		42,6	26,5
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		131 481,5	117 954,4

Rapport över förändringar i eget kapital

Mkr	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital		Summa
	Aktiekapital	Fond för utvecklingsavgifter	Balanserad vinst eller förlust	Årets resultat	
Eget kapital den 1 januari 2016	100,0	-	1 612,2	519,0	2 231,2
Årets resultat tillika årets totalresultat	-	-	-	516,3	516,3
Avsättning till Fond för utvecklingsavgifter	-	81,8	-81,8	-	-
Lämnad utdelning	-	-	-	-	-
Vinstdisposition	-	-	519,0	-519,0	-
Eget kapital den 31 december 2016	100,0	81,8	2 049,4	516,3	2 747,5
Eget kapital den 1 januari 2017	100,0	81,8	2 049,4	516,3	2 747,5
Årets resultat tillika årets totalresultat	-	-	-	603,9	603,9
Avsättning till Fond för utvecklingsavgifter	-	37,1	-37,1	-	-
Lämnad utdelning	-	-	-750,0	-	-750,0
Vinstdisposition	-	-	516,3	-516,3	-
Eget kapital den 31 december 2017	100,0	118,9	1 778,6	603,9	2 601,4

Kassaflödesanalys

Mkr	Not	2017	2016
Resultat före skatt		699,4	615,1
Betald skatt		-109,6	-218,1
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet		-826,2	-702,7
Summa		236,4	-305,7
Premieinkomst och försäkringsersättningar från fondförsäkringsavtal		4 050,6	4 386,2
Förändring av övriga rörelsefordringar och skulder			
Placeringstillgångar		-340,3	-573,7
Övriga tillgångar		-2 628,2	-3 387,0
Skulder		159,0	-139,2
Kassaflöde från den löpande verksamheten		1 004,9	-19,5
Investeringsverksamheten			
Aktivering immateriella anläggningstillgångar		-17,9	-67,3
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-17,9	-67,3
Finansieringsverksamheten			
Lämnad utdelning		-750,0	-
Periodens kassaflöde		237,0	-86,8
Likvida medel vid periodens början		414,6	501,4
Likvida medel vid periodens slut		651,6	414,6
Förändring i likvida medel		237,0	-86,8

Med likvida medel avses tillgodohavanden på bankräkningar samt plusgiro. Beloppet redovisas i balansräkningen under kassa och bank samt, vad avser tillgodohavanden på koncernkonto, inom övriga fordringar.

Tilläggsupplysningar till kassaflöden

Mkr	2017	2016
Räntebetalningar	51,0	55,0
Ränteutbetalningar	-23,2	-16,1
Summa	27,8	38,9
Specifikation av poster som inte ingår i kassaflödet:		
Förändringar av försäkringstekniska avsättningar	10 376,8	8 070,3
Värdetförändring och resultat av placeringstillgångar	-47,1	-125,1
Värdetförändring i placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär risk	-10 268,5	-7 996,4
Övrigt	-887,4	-651,5
Summa	-826,5	-702,7
Likvida medel		
Kassa och bank	276,6	287,8
Fordringar på koncernföretag som är tillgodohavanden på koncernkonto		
Länsförsäkringar AB, koncernbankkonto	114,0	25,8
Länsförsäkringar Bank	261,0	101,0
Summa	651,6	414,6

Noter till de finansiella rapporterna

Belopp i Mkr om inget annat anges.

Not 1	Redovisningsprinciper
--------------	------------------------------

Företagsinformation

Årsredovisningen för Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag (publ), 516401-8219, avser räkenskapsår 1 januari–31 december 2017. Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag är ett vinstutdelande försäkringsaktiebolag med säte i Stockholm. Adressen är Tegeluddsvägen 11-13, 106 50 Stockholm.

Företaget är ett helägt dotterföretag till Länsförsäkringar AB (publ), 556549-7020, med säte i Stockholm. Moderföretaget i den största koncernen där Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag är dotterföretag och där koncernredovisning upprättas är Länsförsäkringar AB (publ).

Normgivning och lag

Länsförsäkringar Fondlivs årsredovisning är upprättad enligt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL), Finansinspektionens föreskrift Årsredovisning i försäkringsföretag FFFS 2015:12 och dess ändringsföreskrifter samt rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2 Redovisnings för juridisk person. Länsförsäkringar Fondliv tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden tillämpas så långt detta är möjligt inom ramen för svensk lag och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning. Föreskrifterna från Finansinspektionen hänvisar med vissa undantag och begränsningar till IFRS.

Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen och verkställande direktören den 5 mars 2018. Årsredovisningen fastställs slutligen av årsstämman 2018.

Förutsättningar vid upprättande av företags finansiella rapporter

Företagets funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp är avrundade till miljoner kronor (Mkr), om inte annat anges. Tillgångar och skulder är redovisade till anskaffningsvärde, förutom större delen av företags finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. De nedan angivna redovisningsprinciperna har tillämpats på samtliga perioder som presenteras i den finansiella rapporten, om inte annat anges.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Upprättandet av redovisning i enlighet med lagbegränsad IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av intäkter, kostnader, tillgångar, skulder och eventalförpliktelser. Dessa uppskattningar och bedömningar är baserade på tidigare kunskaper och erfarenheter och grundar sig på den information som fanns tillgänglig på balansdagen. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar, men för att minska avviken utvärderas uppskattningarna regelbundet.

Ändringar av ovan nämnda uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om den endast påverkar denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Viktiga bedömningar vid tillämpningen av företags redovisningsprinciper

Ett område där företagsledningen gör väsentliga bedömningar är vid klassificering av försäkringsavtal. Enligt IFRS 4 ska avtal som överför betydande försäkringsrisk klassificeras som försäkringsavtal. Länsförsäkringar Fondliv har gjort bedömning av samtliga försäkringsavtal. Ren riskförsäkring klassificeras som försäkringsavtal enligt IFRS 4. För att ge en så komplett finansiell information som möjligt så har företaget valt att särredovisa den finansiella komponenten och försäkringskomponenten för samtliga fondförsäkringsavtal. Denna metod kallas "unbundling". Se avsnitt Försäkringsavtal nedan för ytterligare information. Företaget gör bedömningar avseende klassificering av finansiella tillgångar och skulder, baserat på syfte med innehaven. Kategorierna av finansiella tillgångar och skulder finns beskrivna nedan under avsnitt Finansiella tillgångar och skulder, där även företags bedömda klassificering framgår.

Viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar

Försäkringstekniska avsättningar och avskrivningstiden för förutbetalda anskaffningskostnader är två områden som innebär en viss osäkerhet. Vid beräkning av livförsäkringsavsättningen görs antaganden om bland annat diskonteringsränta, dödlighet, sjuklighet och omkostnader. Vid beräkning av avsättning för oreglerade skador görs en aktuariell uppskattning av förväntade tillkommande kostnader för redan inträffade skador samt för ännu ej anmälda skador. Värderingen av avsättningarna behandlas i nedanstående avsnitt om redovisning av försäkringstekniska avsättningar samt i not 2 Risk och riskhantering där upplysningar om risker i verksamheten lämnas. Antagandet för avskrivningstiden för förutbetalda anskaffningskostnader baserar sig på statistik av försäkringsavtalens löptid.

Pensionsavsättningar är delvis aktuariellt beräknade enligt försäkrings-tekniska riktlinjer och antagande om genomsnittlig årlig pension per åldersgrupp samt sannolikhetsbedömning av utnyttjande av förtida pensionsuttag. Redovisningsprinciper för förmånsbestämda pensionsplaner beskrivs nedan under avsnitt Ersättning till anställda.

Nya och ändrade redovisningsprinciper

För att få överensstämmelse med klassificering enligt solvensregelverken har Länsförsäkringar Fondliv valt att från och med 1 januari 2017 redovisa finansiella instrument värderade till verkligt värde inklusive upplupen ränta. Förändringen påverkar jämförelsesiffrorna i balansräkningen per 2016-12-31. Tillgångsposter som påverkas är: obligationer och andra räntebärande värdepapper med 22,5 Mkr, räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag med 1,1 Mkr samt förutbetalda kostnader och upplupna intäkter med -23,6 Mkr. Jämförelse och nyckeltal är uppdaterade enligt den nya redovisningen. Förändringen har inte påverkat resultatet eller det egna kapitalet.

Nya standarder samt förändringar av standarder som har antagits av EU och som ska tillämpas från den 1 januari 2017 har inte medfört några väsentliga förändringar på företags resultat eller finansiella ställning.

Nya redovisningsregler som ännu inte börjat tillämpas

Ett antal nya eller ändrade standarder och tolkningsuttalanden träder i kraft först under kommande räkenskapsår och har inte förtidstillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter. Nedan beskrivs de effekter som tillämpningen av nedanstående nya eller ändrade standarder förväntas få på företags finansiella rapporter. Utöver dessa bedöms inte de nya eller reviderade IFRS och tolkningar som ännu inte trätt i kraft få någon väsentlig effekt på de finansiella rapporterna.

IFRS 9 Finansiella instrument

IFRS 9 Finansiella instrument kommer att ersätta IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. IFRS 9 innehåller nya utgångspunkter för klassificering och värdering av finansiella instrument, en framåtblickande nedskrivningsmodell och förenklade förutsättningar för säkringsredovisning.

IFRS 9 har godkänts av EU och träder i kraft för räkenskapsår som inleds den 1 januari 2018 eller senare med tidigare tillämpning tillåten. Länsförsäkringar Fondliv har valt att inte tillämpa standarden i förtid och avser inte heller att räkna om jämförelsetalen för 2017 i årsredovisningen 2018 på grund av IFRS 9.

I september 2016 antog IASB ett tillägg till IFRS 4 som bland annat innebär att försäkringsföretag får utnyttja ett undantag till att börja tillämpa IFRS 9, som tillämpas det räkenskapsår som börjar 1 januari 2018. Undantaget har godkänts av EU och innebär att försäkringsföretagen istället kan välja att börja tillämpa IFRS 9 samtidigt som den kommande standarden IFRS 17 det vill säga från och med räkenskapsår 2021. Länsförsäkringar avser att inte utnyttja undantaget.

De kategorier som finns i IAS 39 ersätts av tre värderingskategorier, där värdering antingen sker till upplupet anskaffningsvärde, till verkligt värde via övrigt totalresultat eller till verkligt värde via resultatet. Klassificeringen för finansiella tillgångar fastställs utifrån företags affärsmodell för innehaven

respektive egenskaperna på de kassaflöden som tillgångarna ger upphov till. För eget kapitalinstrument är utgångspunkten värdering till verkligt värde via resultatet med en valmöjlighet att redovisa värdeförändringar i övrigt totalresultat. Regler kring finansiella skulder överensstämmer huvudsakligen med reglerna i IAS 39. Baserat på den analys som genomförts bedöms klassificeringen av finansiella tillgångar enligt IFRS 9 bli i enlighet med vad som framgår av tabellen nedan. Effekten av klassificeringen av finansiella tillgångar och skulder enligt IFRS 9 bedöms förutom de utökade upplysningskraven få liten effekt.

Finansiell tillgång	Verkligt värde via resultatet	Upplupet anskaffningsvärde	Verkligt värde via övrigt totalresultat
Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag	X		
Aktier och andelar	X		X
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	X		
Fondförsäkringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär risken	X		
Derivat	X		
Övriga fordringar		X	
Kassa och bank		X	

Nya principer introduceras för nedskrivning av finansiella tillgångar som utifrån företagets affärsmodell för innehaven respektive egenskaperna på de kassaflöden som tillgångarna ger upphov till värderas till upplupet anskaffningsvärde eller till verkligt värde via övrigt totalresultat. Nedskrivningsmodellen kräver redovisning av ett års förväntade kreditförluster och vid en väsentlig ökning av kreditrisken ska nedskrivningen baseras på den kreditförluster som förväntas uppkomma under den återstående löptiden. För övriga fordringar och kassa och bank som värderas till upplupet anskaffningsvärde har en metod tagits fram för beräkning av förväntade kreditförluster.

Reglerna för säkringsredovisning innebär bland annat förenklingar vid bedömning av ett säkringsförhållandes effektivitet samt utökar gränserna för vad som får identifieras som säkringsinstrument respektive säkrad post. Säkringsredovisning tillämpas inte, varvid dessa förändringar inte bedöms ha någon väsentlig påverkan på företagets finansiella rapporter.

IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder

IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder träder i kraft för räkenskapsår som inleds den 1 januari 2018 eller senare och ersätter då samtliga tidigare utgivna standarder och tolkningar som hanterar intäkter. Standarden innehåller en samlad modell för intäktsredovisning avseende kundkontrakt som inte omfattas av andra standarder.

Länsförsäkringar har inom koncernen genomfört ett arbete för implementering av IFRS 15 och analyserat dess effekter. Analysen har inte identifierat några effekter som kräver justering mot balanserade vinstmedel. Dock har implementeringen lett till att omklassificeringar av resultatposter. Detta har skett av returprovisioner och fondrabatter, vilket resulterar i att dessa poster fortsättningsvis kommer netto redovisas istället för att som tidigare, bruttoredovisas. Vidare tillkommer utökade upplysningskrav avseende intäkter från avtal med kunder.

IFRS 16 Leases

IFRS 16 Leases utfärdades den 13 januari 2016 och ska ersätta IAS 17 Leasingavtal. Den nya standarden träder i kraft 1 januari 2019 och tidigare tillämpning är tillåten givet att IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder även tillämpas. IFRS 16 har godkänts av EU.

Den nya standarden innebär för redovisning hos leasetagare att i stort sett samtliga leasingavtal ska redovisas i rapport över finansiell ställning. Klassificering i operationella och finansiella leasingavtal ska inte göras för redovisning hos leasetagare. Standarden ger vissa undantag för leasetagarens redovisning för tillgångar till mindre värden och för leasingavtal med en leasingperiod som

är 12 månader eller kortare. Standarden innehåller mer omfattande upplysningskrav jämfört med nuvarande standard. Utvärdering av effekterna i företagets redovisning av IFRS 16 pågår och är ännu inte avslutad.

IFRS 17 Försäkringsavtal

IFRS 17 Försäkringsavtal publicerades den 18 maj 2017 och ska ersätta den befintliga standarden IFRS 4 Försäkringsavtal. Den nya standarden har ännu inte godkänts av EU men förväntas träda i kraft för räkenskapsår som inleds den 1 januari 2021 eller senare. Standarden kommer att eliminera motsägelser och svagheter i den befintliga metodiken genom att tillhandahålla ett principbaserat regelverk för redovisning av försäkringsavtal. Den nya standarden kommer även att ställa ett utökat krav på upplysningar för att öka jämförbarheten mellan olika företag.

Länsförsäkringar driver inom koncernen ett projekt för att analysera effekterna av den nya standarden, projektet är i förstudiefasen.

Aktieägartillskott och koncernbidrag

Aktieägartillskott redovisas direkt mot eget kapital hos mottagaren och mot aktier och andelar i koncernföretag hos givaren.

Koncernbidrag redovisas enligt huvudregeln i RFR 2. Koncernbidrag som lämnats till eller erhållits från moderföretaget redovisas i eget kapital efter avdrag för aktuell skatteeffekt, eftersom koncernbidragen redovisningsmässigt likställs med utdelning respektive aktieägartillskott.

Närstående

Som närstående juridiska personer räknas Länsförsäkringar AB-koncernens företag, intresseföretag, Länsförsäkringar Mäklarservice AB och de 23 länsförsäkringsbolagen. Nämda bolag utgör tillsammans länsförsäkringsgruppen. Prissättningen för serviceverksamheten inom Länsförsäkringsgruppen baseras på direkta och indirekta kostnader. Närstående nyckelpersoner är Länsförsäkringar Fondlivs styrelseledamöter och ledande befattningshavare, nära familjemedlemmar till dessa personer och av dem ägda bolag. Se not 42 Upplysningar om transaktioner med närstående för ytterligare information.

Omräkning av utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till svenska kronor enligt transaktionsdagens valutakurs. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till svenska kronor enligt balansdagens valutakurser. Icke monetära tillgångar och skulder redovisas till transaktionsdagens valutakurs.

Orealiserade valutakursdifferenser redovisas i resultaträkningen som valutaresultat netto under kapitalavkastning, intäkter eller kapitalavkastning, kostnader.

De valutaterminer som används för att ekonomiskt säkra valutaexponeringen i balansräkningen värderas till verkligt värde och resultateffekter redovisas dels under ränteintäkter och dels som valutaresultat.

Försäkringsavtal

Försäkringsavtal är avtal i vilka Länsförsäkringar Fondliv åtar sig en betydande försäkringsrisk för försäkringstagaren genom att förbinda sig att kompensera försäkringstagaren om en förutbestämd försäkrad händelse skulle inträffa.

Enligt IFRS 4 Försäkringsavtal delas försäkringsavtal in baserat på nivån av försäkringsrisk mellan försäkringsavtal och övriga än försäkringsavtal. Inom fondförsäkringsrörelsen finns kontrakt med betydande försäkringsrisk såväl som kontrakt med begränsad försäkringsrisk. Storleken på försäkringsrisken har bedömts genom ett övervägande huruvida det finns ett eller flera scenarier med kommersiell innebörd i vilka Länsförsäkringar Fondliv är förpliktigat att erlagga väsentliga ersättningar. Som försäkringsavtal klassificeras ren riskförsäkring samt försäkringskomponenten i de finansiella avtalen, se nedan. För att ge så komplett information som möjligt så särredovisas den finansiella komponenten och försäkringskomponenten för samtliga avtal, såväl de som klassificerats som försäkringsavtal som de som klassificerats som finansiella avtal.

Finansiella avtal

Försäkringsavtal som innehåller begränsad försäkringsrisk klassificeras som finansiella avtal. Dessa avtal delas, i redovisningen, upp i en finansiell komponent och en försäkringskomponent. Denna metod kallas unbundling.

Premier för den finansiella komponenten redovisas som en insättning i försäkringsrörelsen via balansräkningen. På motsvarande sätt redovisas utbetalningar av försäkringsersättningar för försäkringsavtal med begränsad risk som uttag ur försäkringsrörelsen över balansräkningen. Som intäkt redovisas de avgifter som kunden betalar och som kostnad redovisas företagets kostnad för försäkringsrisken. Intäkterna redovisas i Avgifter från finansiella avtal. De olika typer av avgifter som debiteras kunderna för förvaltning av finansiella avtal intäktsförs i takt med att företaget tillhandahåller förvaltningstjänsterna till innehavarna. Tjänsterna tillhandahålls jämt fördelade under avtalens löptid.

Premieinkomst

Premier för försäkringsavtal redovisas som premieinkomst i takt med att inbetald premie tjänas in. Premierna avser direkt livförsäkring och utgörs av periodiska premier. Som premieinkomst redovisas den totala bruttopremien för direkt försäkring som inbetalats eller kan tillgodoföras företaget för försäkringsavtal där försäkringsperioden påbörjats före räkenskapsårets utgång.

Övriga tekniska intäkter

I posten redovisas övriga intäkter i försäkringsrörelsen, såsom returprovisioner samt flytt och återköpsavgifter.

Returprovisioner är en rörlig ersättning. Fondliv har gjort bedömningen att framtida returprovisioner inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt beroende på osäkerhetsfaktorer såsom storleken på framtida kapital då viss flytträtt föreligger samt framtida marknadsutveckling. Därmed sker intäktsförning när Fondliv erhåller returprovisionen och inte när affären förmedlats.

Flytt- och återköpsavgift erhålls när kunden väljer att flytta sitt kapital från Länsförsäkringar Fondliv inom en given tid från kunden tecknat fondförsäkringsavtalet.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar motsvarar under redovisningsperioden utbetalda försäkringsersättningar och förändringar i avsättningar för oreglerade skador. I försäkringsersättningarna ingår förutom skadeersättningar även kostnader för skadereglering. Återvinning av skador redovisas som en reducering av skadekostnaden.

Driftskostnader

Samtliga driftskostnader fördelas i resultaträkningen efter funktionerna anskaffning, förändring i posten för utbetalda anskaffningskostnader, administrationskostnader, provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring. Driftskostnader för skadereglering redovisas under Utbetalda försäkringsersättningar. Driftskostnader för finansförvaltning redovisas under Kapitalavkastning, kostnader.

Kapitalavkastning

Kapitalavkastning, intäkter och kostnader

I kapitalavkastningen ingår ränteintäkter och räntekostnader samt valutakursvinster och valutakursförluster på placeringstillgångar, samt kassa och bank. Erhållna utdelningar, eventuella nedskrivningar av finansiella tillgångar, kapitalförvaltningskostnader inklusive kostnader för egen personal, lokaler med mera som kan hänföras till kapitalförvaltning, samt övriga finansiella kostnader inklusive olika avgifter och externa kostnader för kapitalförvaltning ingår i kapitalavkastningen. I kapitalavkastningen ingår även realiserade resultat på placeringstillgångar. Realiserat resultat beräknas som skillnaden mellan erhållen köpeskilling och tillgångens anskaffningsvärde.

Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar

Orealiserade resultat på placeringstillgångar och derivat ingår i posterna Orealiserade vinster samt Orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Orealiserade resultat består av årets förändring av skillnaden mellan anskaffningsvärde och verkligt värde. Vid försäljning återförs ackumulerade orealiserade värdeförändringar som realiserat resultat.

Skatt

Avkastningsskatt

Avkastningsskatt är en skatt som betalas av företaget för försäkringstagarnas räkning. Skatteobjektet utgörs av marknadsvärdet på de nettotillgångar som förvaltas för försäkringstagarnas räkning vid räkenskapsårets ingång. Den avkastningsskatt som hänför sig till perioden redovisas i resultaträkningen under Skatt på årets resultat. Avgiftsuttag för avkastningsskatt redovisas i förändringen av försäkringsteknisk avsättning för livförsäkring för vilka försäkringstagaren bär risk.

Inkomstskatt

En begränsad del av Länsförsäkringar Fondlivs resultat beskattas enligt inkomstskattelagen.

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen förutom då underliggande transaktion redovisas direkt mot eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i eget kapital.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt räkenskapsår, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen, samt eventuella justeringar av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur underliggande tillgångar eller skulder förväntas realiseras eller regleras. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna nyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan nyttjas.

Andra immateriella tillgångar

Andra immateriella tillgångar består av egenutvecklade och förvärvade IT-system med bestämbara nyttjandeperioder. Dessa tillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade av- och nedskrivningar. Avskrivningen påbörjas när tillgången är tillgänglig för användning.

Företagets egenutvecklade immateriella tillgångar redovisas endast om tillgången är identifierbar samt om företaget har kontroll över tillgången. Det redovisade värdet för egenutvecklade immateriella tillgångar inkluderar samtliga direkt hänförliga utgifter. Övriga utgifter för utveckling redovisas som en kostnad när de uppkommer. Tillkommande utgifter för aktiverade immateriella tillgångar redovisas som en tillgång i balansräkningen endast då de ökar de framtida ekonomiska fördelarna för den specifika tillgång till vilka de hänförs sig. Avskrivningstiden bestäms utifrån en nyttjandeperiod som uppgår till mellan fem och femton år. Avskrivning sker i resultaträkningen enligt linjär metod. Nedskrivningsbehov prövas årligen.

Motsvarande belopp för aktiverade utvecklingsutgifter avsätts i eget kapital till fond för utvecklingsutgifter.

Placeringstillgångar

Aktier och andelar i intresseföretag

Aktier och andelar i intresseföretag redovisas till anskaffningsvärde justerat för nedskrivningsbehov. Som intresseföretag redovisas de företag där ägandet utgör ett led i en varaktig förbindelse, där företaget har ett betydande men inte ett bestämmande inflytande.

Finansiella tillgångar och skulder

Redovisning i och borttagande från balansräkningen

En finansiell tillgång eller finansiell skuld tas upp i balansräkningen när företa-

get blir part till avtalet enligt instrumentets avtalsmässiga villkor. En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserar, förfaller eller företaget förlorar kontrollen över tillgången. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks.

Affärstransaktioner på penning-, obligations- och aktiemarknaderna redovisas i balansräkningen per affärsdag vilket är den tidpunkt då de väsentliga riskerna och rättigheterna övergått mellan parterna.

Kvittnings av finansiella tillgångar och skulder

En finansiell tillgång och en finansiell skuld kvittas och redovisas med ett nettobelopp i balansräkning endast när det föreligger en legal rätt att kvitta beloppet samt när det föreligger en avsikt att samtidigt realisera tillgången och reglera skulden eller att reglera posterna med ett nettobelopp. Upplysning om kvittningar i balansräkningen lämnas i not 39 Upplysning om kvittning.

Klassificering och värdering

Ett finansiellt instrument klassificeras vid första redovisningstillfället utifrån i vilket syfte instrumentet förvärvades och de valmöjligheter som finns i IAS 39. Efter det första redovisningstillfället avgör klassificeringen hur det finansiella instrumentet värderas. Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen redovisas initialt till ett verkligt värde vilket motsvarar anskaffningsvärdet utan tillägg för transaktionskostnader. Värdering av finansiella instrument sker löpande till verkligt värde, anskaffningsvärde eller upplupet anskaffningsvärde beroende på vilken kategori instrumentet tillhör.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori består av två undergrupper: Innehav för handelsändamål och Finansiella tillgångar värderade enligt Fair value option. Kategorin Innehav för handelsändamål utgörs av derivat vilka har ett positivt marknadsvärde och Tillgångar för villkorad återbäring. I kategorin Finansiella tillgångar värderade enligt Fair value option återfinns tillgångar vilka förvaltas och utvärderas baserat på tillgångarnas verkliga värden. Det verkliga värdet utgör även grunden för intern uppföljning och rapportering till ledande befattningshavare. Eftersom förvaltning och utvärdering av dessa tillgångar sker till verkligt värde har företaget valt att klassificera dessa instrument som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen. I balansräkningen utgörs Finansiella tillgångar värderade enligt Fair value option av posterna Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag, Aktier och andelar, Obligationer och andra räntebärande värdepapper. Tillgångar för villkorad återbäring samt Fondförsäkringstillgångar. Förändringar i verkligt värde på dessa tillgångar redovisas i resultaträkningen som realiserade vinster respektive realiserade förluster på placeringstillgångar.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar utgörs av finansiella tillgångar som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är derivat eller noterade på en aktiv marknad. Tillgångar i denna kategori värderas till upplupet anskaffningsvärde. I balansräkningen utgörs Lånefordringar och Kundfordringar av posterna Övriga fordringar, Kassa och bank, samt Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori består av två undergrupper: Innehav för handelsändamål och Finansiella skulder värderade enligt Fair value option. En finansiell skuld som innehas för handel klassificeras i denna kategori om den förvärvas huvudsakligen i syfte att säljas inom kort, företaget har valt att klassificera derivat vilka har ett negativt marknadsvärde i kategorin Innehav för handelsändamål. Förändringar i verkligt värde på finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen redovisas som Realiserade vinster respektive Realiserade förluster på placeringstillgångar. Företaget har inga finansiella skulder i kategorin Finansiella skulder värderade enligt Fair value option.

Andra finansiella skulder

Andra finansiella skulder utgörs i balansräkningen av Övriga skulder samt Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter. Skulderna i denna kategori värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Metoder för bestämning av verkligt värde

I noten 38 Värderingsmetoder för verkligt värde återfinns finansiella instrument som värderas till verkligt värde samt vilken nivå i värderingshierarkin som den indata som använts för att ta fram det verkliga värdet härrör ifrån.

Finansiella instrument noterade på en aktiv marknad

Den största delen av företagens finansiella instrument värderas till ett verkligt värde genom priser som är noterade på en aktiv marknad. Till priset görs inget tillägg för transaktionskostnader (t.ex. courtage) eller framtida transaktionskostnader vid en eventuell avyttring. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad när transaktioner äger rum med tillräcklig frekvens och volym för att ge fortlöpande prisinformation. Om marknaden för tillgången eller skulden är den mest fördelaktiga marknaden samt om ett företag vid värderingstidpunkten kan genomföra en transaktion med tillgången eller skulden till detta pris på denna marknad klassificeras innehavet som nivå 1 i värderingshierarkin för verkligt värde. Instrument som är noterade på en aktiv marknad och återfinns i nivå 1 i värderingshierarkin för verkligt värde återfinns i balansräkningen som Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag, Aktier och andelar, Obligationer och andra räntebärande värdepapper, Derivat, Tillgångar för villkorad återbäring, samt Fondförsäkringstillgångar.

Finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad

Om marknaden för ett finansiellt instrument inte är aktiv används en värderingsteknik för att ta fram det verkliga värdet. Företaget innehar exempelvis OTC-derivat vilka inte handlas på en aktiv marknad. De använda värderingsteknikerna bygger i så hög utsträckning som möjligt på marknadsuppgifter samt företagsspecifik information används i så liten utsträckning som möjligt. De instrument där samtliga väsentliga indata som krävs för värdering till verkligt värde är observerbara återfinns i nivå 2 i värderingshierarkin för verkligt värde. Instrument vars verkliga värde har fastställts genom att använda en värderingsteknik som bygger på marknadsuppgifter återfinns i balansräkningen som Derivat och Tillgångar för villkorad återbäring. I de fall ett eller flera väsentliga indata inte baseras på observerbar marknadsinformation klassificeras det berörda instrumentet i nivå 3 i värderingshierarkin för verkligt värde. Företaget har inga instrument vars verkliga värde inte har kunnat fastställas baserat på observerbar marknadsinformation i balansräkningen.

Nedskrivningsprövning för immateriella tillgångar samt aktier och andelar i intresseföretag

Om indikation på nedskrivningsbehov finns beräknas tillgångens återvinningsvärde. För immateriella tillgångar som inte är färdiga för användning beräknas återvinningsvärdet årligen. Om det inte går att fastställa väsentligen oberoende kassaflöden för en enskild tillgång ska tillgångarna vid prövning av nedskrivningsbehov grupperas på den lägsta nivå där det går att identifiera väsentligen oberoende kassaflöden, en så kallad kassagenererande enhet.

En nedskrivning redovisas när en tillgångs eller kassagenererande enhets redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. Nedskrivning av tillgångar hänförliga till en kassagenererande enhet fördelas proportionellt på de tillgångar som ingår i enheten.

Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde minus försäljningskostnader och nyttjandevärde. Vid beräkning av nyttjandevärdet diskonteras framtida kassaflöden med en diskonteringsfaktor som beaktar riskfri ränta och den risk som är förknippad med den specifika tillgången.

Nedskrivningsprövning av finansiella tillgångar

Vid varje rapporteringstillfälle bedömer företaget om det föreligger ett nedskrivningsbehov av någon finansiell tillgång genom att utvärdera objektiva bevis för att en finansiell tillgång är i behov av nedskrivning. Objektiva bevis utgörs av observerbara förhållanden som inträffat och som påverkar möjligheten att återvinna anskaffningsvärdet.

Återvinningsvärdet för tillgångar tillhörande kategorin Lånefordringar och kundfordringar, vilka redovisas till upplupet anskaffningsvärde, beräknas som nuvärdet av framtida kassaflöden diskonterade med den effektiva ränta som gällde då tillgången redovisades första gången. Tillgångar med en löptid under ett år diskonteras inte. Nedskrivningar belastar resultaträkningen.

Återföring av nedskrivningar

Då det inte längre finns någon indikation på att nedskrivningsbehovet fortfarande föreligger och då det sker en förändring i de antaganden som legat till grund för beräkning av återvinningsvärdet återförs en redovisad nedskrivning. En återföring görs endast i den utsträckning som tillgångens redovisade värde efter återföring inte överstiger det redovisade värde som skulle ha redovisats, med avdrag för avskrivning där så är aktuellt, om ingen nedskrivning gjorts.

Nedskrivningar av Lånefordringar och kundfordringar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde återförs om en senare ökning av återvinningsvärdet kan hänföras till en händelse som inträffat efter det att nedskrivningen gjordes.

Kassa och bank

Kassa och bank består av kassamedel samt omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut. Saldo på koncernkonto samt tillgodohavande i Länsförsäkringar Bank AB (publ) redovisas som Övriga fordringar i balansräkningen.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Anskaffningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal och finansiella avtal aktiveras som Förutbetalda anskaffningskostnader i balansräkningen och skrivs av under nyttjandeperioden. En förutsättning för att aktivering kan ske är att anskaffningskostnaderna är hänförliga till ett visst avtal, eller homogena och uppföljningsbara grupper av avtal, och bedöms generera en marginal som minst täcker de anskaffningskostnader som man vill aktivera. Med anskaffningskostnader avses driftskostnader som till exempel provisioner och kostnader för försäljning som direkt är relaterade till anskaffning eller förnyelse av försäkringsavtal. Anskaffningskostnader skrivs av ej linjärt under 20 år. Tillgången testas för nedskrivningsbehov varje år.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av livförsäkringsavsättning samt avsättning för oreglerade skador. Alla förändringar i försäkringstekniska avsättningar redovisas över resultaträkningen.

Livförsäkringsavsättning

Livförsäkringsavsättning, vilket avser avtalade förmåner för Garantiförvaltningen, motsvarar det förväntade kapitalvärdet av företagets garanterade förpliktelser. Livförsäkringsavsättningen är beräknad per försäkring enligt vedertagna aktuariella principer baserade på antaganden om ränta, dödlighet, annullationer, driftskostnader och avkastningsskatt.

Diskonteringsräntan baseras på marknadsräntor vid värderingstidpunkten och varje framtida transaktion värderas med hänsyn till den räntesats som svarar mot transaktionens duration i förhållande till beräkningstidpunkten.

Antaganden om dödlighet baseras på statistiskt material representerande den målgrupp till vilken Länsförsäkringar Fondliv erbjuder försäkringslösningar. Det statistiska materialet baseras på Länsförsäkringars försäkringsbestånd men allmänt tillgänglig information har beaktats för jämförelse med vad som observeras i det egna försäkringsbeståndet.

Annullationsantaganden bygger på historiskt utfall i Länsförsäkringar.

Omkostnader följer ABC-utfallet för de administrativa driftskostnaderna och aktuella försäljningsavtal för provisionerna. Avkastningsskatten utgår från aktuell skattelagstiftning.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättningen för oreglerade skador omfattar avsättning för sjukräntor, fastställda skador samt icke fastställda skador. Avsättningen för sjukräntor motsvarar det diskonterade kapitalvärdet av företagets förpliktelser i enlighet med försäkringsavtalet. För sjukräntor med fast belopp har det nominella ränteantagandet fastställts utifrån den räntekurva som används för livförsäkringsavsättningarna. För indexerade sjukräntor har på motsvarande sätt en realräntekurva använts. Avsättningen för fastställda skador motsvarar det diskonterade förväntade kapitalvärdet av företagets framtida utgifter med anledning av inträffade sjukfall. Här ingår skador som är anmälda och godkända men ännu ej utbetalda samt framtida driftskostnader. Här ingår även förräntningsrörelsen. Diskonteringsräntan fastställs utifrån aktuella marknadsräntor. Avsättning för icke fastställda skador avser ännu inte anmälda skador och har gjorts enligt statistiska metoder utifrån tidigare erfarenhet för respektive produkt.

Avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken

Villkorad återbäring

Som villkorad återbäring redovisas återbäring för vilken försäkringstagarna bär en finansiell eller försäkringsteknisk risk som påverkar storleken på återbäringen. Avsättningen utgörs av värdet av de tillgångar som är kopplade till avtalen efter avdrag för livförsäkringsavsättning. Villkorad återbäring för förvaltningsformen "Garantiförvaltning" redovisas i balansräkningen.

Fondförsäkringsåtaganden

Posten består av finansiella skulder där skulden har en direkt koppling till värdet på en finansiell tillgång där företaget inte har någon risk i värdeförändringen på tillgångens verkliga värde. Avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken motsvarar inlösenvärdet av de fondandelar som innehas för försäkringstagarens räkning.

Återförsäkring

Avtal som ingåtts mellan Länsförsäkringar Fondliv och återförsäkrare genom vilka företaget kompenseras för förluster på avtal utfärdade av företaget och som uppfyller klassificeringskraven för försäkringsavtal enligt ovan, klassificeras som avgiven återförsäkring. För avgiven återförsäkring redovisas de förmåner som företaget har rätt till enligt återförsäkringsavtalet som återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar, vilket motsvarar återförsäkrarens ansvar. Deponerade medel från återförsäkrare utgör skuldposten Depåer från återförsäkrare. Fordringar på och skulder till återförsäkrare värderas på samma sätt som de belopp som är kopplade till återförsäkringsavtalet och i enlighet med villkoren för varje återförsäkringsavtal.

Länsförsäkringar Fondliv meddelar inte mottagen återförsäkring.

Ersättningar till anställda

Kortfristig ersättning

Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls. Ingen rörlig ersättning utgår till anställda i Länsförsäkringar Fondliv.

Ersättning vid uppsägning

En kostnad för ersättningar i samband med uppsägningar av personal redovisas vid den tidigaste tidpunkten av när företaget inte längre kan dra tillbaka erbjudandet till de anställda eller när företaget redovisar kostnader för omstrukturering. Ersättningarna som beräknas bli reglerade efter tolv månader redovisas till dess nuvärde. Ersättningar som inte förväntas regleras helt inom tolv månader redovisas som långfristiga ersättningar.

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och har inte någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Företagets utbetalningar avseende avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad under den period när de anställda utfört de tjänster som avgiften avser.

FTP-planen är en pensionsplan som omfattar flera arbetsgivare. Planen är förmånsbestämd för anställda födda 1971 eller tidigare och avgiftsbestämd för anställda födda 1972 eller senare. Den förmånsbestämda delen är försäkrad genom Försäkringsbranschens pensionskassa (FPK). Denna pensionsplan innebär att ett företag som huvudregel redovisar sin proportionella andel av den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen samt av de förvaltningstillgångar och kostnader som är förbundna med pensionsförpliktelsen. I redovisningen ska även upplysningar lämnas enligt kraven för förmånsbestämda pensionsplaner.

För närvarande har inte FPK möjlighet att tillhandahålla erforderlig information, varför ovannämnda pensionsplan redovisas som en avgiftsbestämd plan. Det finns inte heller information om framtida överskott eller underskott i planen och om dessa i så fall skulle påverka kommande års avgifter till den.

Förmånsbestämda pensionsplaner

Företaget har en förmånsbestämd pensionsplan. Planen är ett pensionsavtal från 2006 för försäkringsbranschen där personer födda 1955 eller tidigare frivilligt kan gå i pension vid 62 års ålder. Villkoren är utformade så att som pension erhålles cirka 65 procent av den pensionsmedförande lönen vid 62 års ålder. Företaget har reserverat för den potentiella framtida kostnaden som uppstår om en anställd utnyttjar förmånen att gå i pension mellan 62 och 65 års ålder. Avsättningen är aktuariellt beräknad med antaganden om genomsnittlig årlig pension per åldersgrupp samt sannolikhetsbedömning av utnyttjande av förtida pensionsuttag.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen redovisas enligt den indirekta metoden, vilket innebär att rörelseresultatet justeras för transaktioner som inte medför in- eller utbetalningar under perioden, uppdelat utifrån de olika verksamhetsgrenarna.

Eventualförpliktelser

En eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas eller inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

Riskhanteringssystemet inom Länsförsäkringar Fondliv

Länsförsäkringar Fondliv bedriver fondförsäkringsverksamhet och erbjuder pensionssparande och riskförsäkring som kan tecknas tillsammans med sparandeförsäkring. Länsförsäkringar Fondliv måste vid alla tillfällen med marginal kunna infria sina åtaganden till kunderna. Inom Länsförsäkringar AB-koncernen finns ett gemensamt riskhanteringssystem, som utgör en del av systemet för intern kontroll. Riskhanteringssystem definieras som de strategier, processer, rutiner, interna regler, limiter, kontroller och rapporteringsrutiner som behövs för att säkerställa att bolaget löpande kan identifiera, mäta, övervaka, styra, hantera, rapportera och ha kontroll över de risker som bolagen är eller kan förväntas komma att bli exponerade för.

Framåtblickande analyser i form av egen risk- och solvensanalyser genomförs årligen. Det övergripande målet med ERSAn är att säkerställa att kapitalbasen är och förblir tillräcklig för att bära de risker som följer av realiserandet av affärsplanen. I det löpande arbetet ingår att hantera kända risker och att identifiera nya risker. En samlad rapportering avseende samtliga risker i bolagets verksamhet sker kvartalsvis till i förekommande fall Risk- och kapitalutskott och Revisionsutskott samt styrelsen.

Organisation av riskarbetet

Styrelsen är ytterst ansvarig för att det finns ett effektivt riskhanteringssystem och fastställer ramarna för riskhanteringen genom interna regler i form av styrdokument däribland bolagets Riskpolicy. Riskpolicy beskriver bland annat bolagets riskaptit, riskstrategi och övergripande risklimit vilket är uttryckt som en lägsta kapitalkvotnivå som bolaget inte får understiga. Vd ansvarar för att av styrelsen beslutade styrdokument införlivas i verksamheten. Chief Risk Officer Group (CRO Group) är ansvarig för riskhanteringssystemet vad avser dess utformning och samordning inom Länsförsäkringar AB-koncernen medan respektive chefer inom koncernen ansvarar för riskerna i den egna verksamheten.

Den oberoende riskhanteringsfunktionen ansvarar för den oberoende riskkontrollen och utgör ett stöd för vd, ledning och operativa enheter att fullgöra sitt ansvar för att bedriva verksamheten med god riskkontroll. Regelbunden rapportering avseende riskerna sker till vd, ledning, samt kvartalsvis till Risk- och kapitalutskottet och Revisionsutskottet samt till styrelsen.

Aktuariefunktionen ansvarar för att samordna och säkerställa kvaliteten i de försäkringstekniska beräkningarna och utredningarna samt att bistå styrelse och vd i aktuariella frågor. Aktuariefunktionen ansvarar vidare för att på eget initiativ rapportera till styrelse och vd i frågor som rör metoder, beräkningar och bedömningar av de försäkringstekniska avsättningarna, värderingen av försäkringsriskerna samt återförsäkringsskydd och andra riskreduceringstekniker.

Funktionen för regelefterlevnad - Compliancefunktionen är en oberoende kontrollfunktion med ansvar att övervaka och kontrollera regelefterlevnaden i den tillståndspliktiga verksamheten. Funktionen identifierar och rapporterar risker som kan uppkomma till följd av bristande regelefterlevnad och lämnar rekommendationer till åtgärder till berörd personal, vd och styrelse.

Internrevisionen är en oberoende granskningsfunktion som utgör styrelsens stöd i kvalitetssäkringen av organisationens riskhantering, styrning och kontroller.

Internrevisionsfunktionen, Compliancefunktionen och Riskhanteringsfunktionen är organisatoriskt placerad i Länsförsäkringar AB och fristående från den verksamhet som kontrolleras.

Riskprofil och Riskkarta

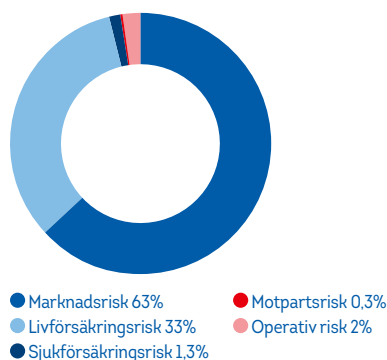
Länsförsäkringar Fondlivs riskprofil domineras av fondförsäkringsverksamhetens marknads- och annullationsrisk (varav det sistnämnda inryms under livförsäkringsrisker i diagrammet nedan) Bolaget tillämpar sedan 1 januari 2016 Solvens II på hela verksamheten. Länsförsäkringar AB har utvecklat en partiell intern modell för mätning av risk och fått Finansinspektionens godkännande för densamma. Den interna modellen mäter risk som Value at Risk vid 99,5% konfidensnivå på ett års sikt genom historisk simulering.

Solvenskapitalkravet för ränterisk, aktierisk, fastighetsrisk, spreadrisk och valutarisk modelleras med intern modell. Övriga risker modelleras i enlighet med standardformeln. Bolagets solvenskvot överstiger med marginal det lagstadgade kravet. Solvenskapitalkvoten, dvs relationen mellan kapitalbas och kapitalkrav enligt Solvens II var 152 (150) procent.

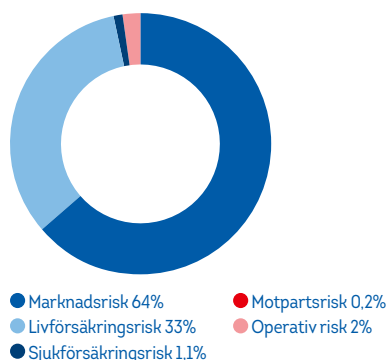
Länsförsäkringar AB-koncernens lämnar även i rapporten Solvens och verksamhetsrapport 2017 en utförlig beskrivning av riskprofil och kapitalkrav i enlighet med försäkringsrörelselagen. Figur 1 visar Länsförsäkringar Fondlivs riskprofil enligt Solvens II.

Figur 1. Riskprofil (enligt Solvens II)

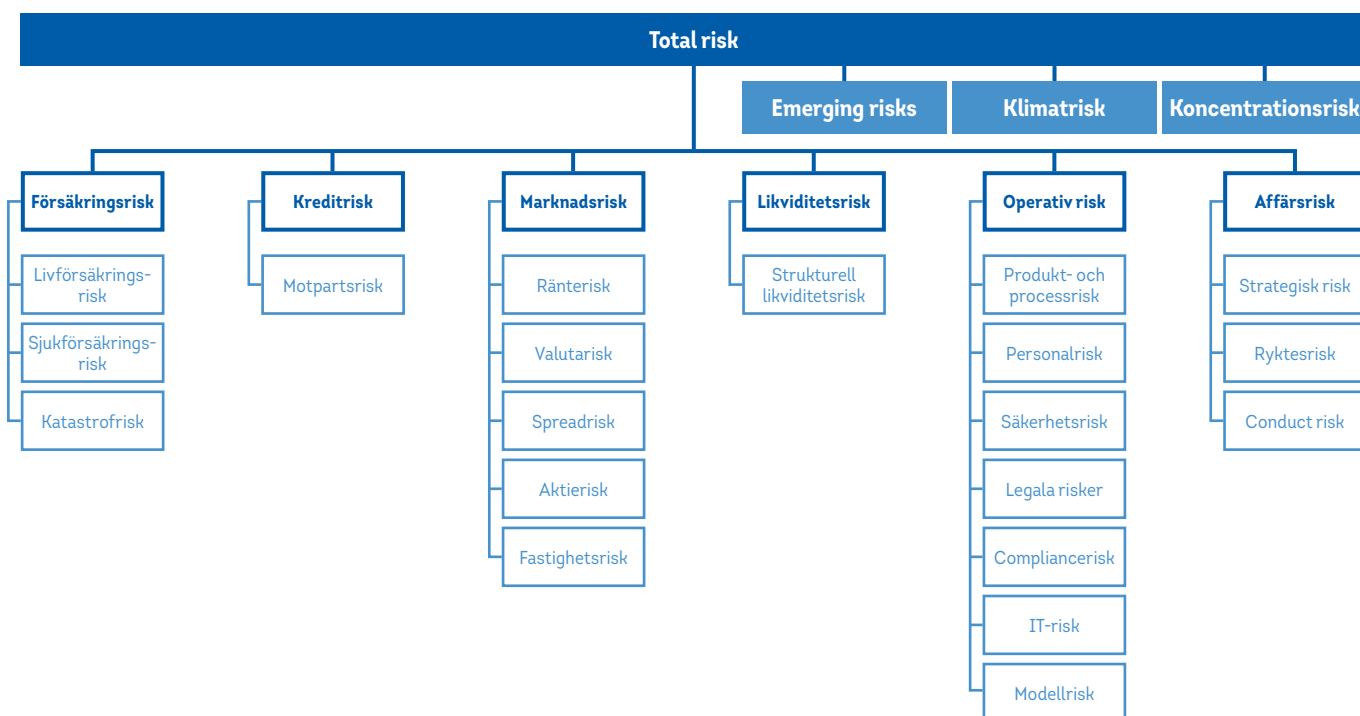
2017

2016

Figur 2. Indelning av risk i Länsförsäkringar Fondliv

Liv- och sjukförsäkringsrisk

Med Liv- och sjukförsäkringsrisk avses risken för förluster vid försäkring av enskilda personers liv och hälsa och skulle om de inte begränsas kunna leda till att de försäkringstekniska avsättningarna inte räcker till för att infria Länsförsäkringar Fondlivs garanterade åttaganden.

- Dödsfallsrisk är risken för förluster till följd av att dödligheten bland de försäkrade blir högre än vad som antagits.
- Livsfallsrisk är risken för förluster till följd av att de försäkrade lever längre än vad som antagits.
- Invaliditets- och sjukrisk är risken för förluster till följd av att de försäkrades invaliditet och sjuklighet blir större än vad som antagits.
- Driftskostnadsrisk är risken för förluster till följd av att de antagna kostnaderna för att bedriva bolagets verksamhet inte täcker bolagets faktiska kostnader.
- Annullationsrisk är risken för förluster till följd av att förändring i premiebetalningarna, återköp eller flytt avviker från vad som antagits.
- Katastrofrisk (inom liv- och sjukförsäkring) är risken för förluster till följd av att naturkatastrofer, epidemier eller katastrofer orsakade av mänskliga aktiviteter leder till kraftigt ökade försäkringsersättningar.
- Koncentrationsrisk i försäkringsbeståndet är risken att företagets riskexponering inte är tillräckligt diversifierad.
- Sjukförsäkringsrisk (hälsa risk) är risken för förluster till följd av att de försäkrades invaliditet och sjuklighet blir större än vad som antagits.

Riskexponering

I Länsförsäkringar Fondlivs produktutbud finns två olika placeringsinriktningar, dels Fondförsäkringar som innebär att kunden själv väljer placeringsinriktning och risknivå samt Garantiförvaltningen där bolaget ansvarar för placeringsinriktningen. Fondförsäkringsverksamheten utgör ca 97 procent av totalt förvaltad kapital. I Garantiförvaltningen, som utgör cirka 2 procent av förvaltad kapital, är en del av kundens sparande garanterat.

Med anledning av fondförsäkringsverksamhetens dominerande position så utgörs majoriteten av bolagets riskexponering avseende livförsäkringsrisker, risker som är förknippade med utflytt av försäkringskapital. Eftersom utvecklingen pekar mot mer eller mindre fullständig flytträtt kan man förvänta att flyttarna kommer att öka i framtiden. Vad gäller premieannullationer (fribrev) kan situationer med ökad rörlighet på arbetsmarknaden öka dessa annullationer med avseende på tjänstepensioner.

Bolagets riskförsäkringarna består av sjuk- och premiebefrielseförsäkringar, olycksfalls-, sjukkapital- samt dödsfallsförsäkringar och kan tecknas tillsammans med sparandeförsäkring. Beståndet avseende sjuk- och premiebefrielseförsäkringar växer vilket ökar de fastställda ersättningarna för sjukräntor till 160,6 Mkr per 2017-12-31 jämfört med 120,6 Mkr per 2016-12-31. Under året har durationen avseende sjukräntor sjunkit något och uppgår till 7,7 (7,8) år. Utbetalningsprofilen för sjukersättningar framgår av tabell 5.

Eftersom Länsförsäkringar Fondliv i huvudsak riktar sig till privatpersoner samt små- och medelstora företagare samt att de 23 länsförsäkringsbolagen förmedlar bolagets produkter uppnås en geografisk fördelning över hela landet. Till följd av detta bedöms Länsförsäkringar Fondlivs enskilda koncentrationer av liv- och sjukförsäkringsrisker vara begränsade.

Riskhantering

Inom Länsförsäkringar Fondliv återförsäkras liv- och sjukförsäkringsrisker i enlighet med bolagets återförsäkringspolicy som bland annat innehåller information om bolagets maximala självbehåll. Bolaget återförsäkras alla dödsfalls- och sjukförsäkringsrisker där beloppet överstiger 5 Mkr per försäkrad person i risksumma. Vidare finns ett inom Länsförsäkringar AB-koncernen gemensamt katastrofåterförsäkringsavtal där katastrofrisker inom livförsäkring begränsas. Dödsfallsrisker samt invaliditets- och sjuklighetsrisker begränsas också genom riskprövningsregulverk. Vid riskbedömningen tas hänsyn till främst kostnaden vid eventuellt försäkringsfall, den försäkrades ålder, anställningsförhållande, ekonomisk prövning och hälsotillstånd. I vissa fall kan även medicinsk hälsoprövning förekomma. Vid skadereglering sker regelmässigt kontroll av lämnade uppgifter, i enlighet med bolagets skaderegleringspolicy. Livsfallsrisker kan främst behöva begränsas i samband med olika typer av ändringar, som avkortning av utbetalningstiden, tidigare lagd utbetalning, återköp eller flytt. För att reducera risken finns ett ändringsregulverk som bland annat kan innebära krav på medicinsk hälsoprövning. Långlevnadsrisken hanteras genom att livslängdsantagandena uppdateras regelbundet och genom att beakta trendmässig livslängdsökning. Nivå och storlek på administrativa driftskostnader följs kontinuerligt upp. Bolagets prissättningsinstruktion reglerar hur lönsamhet ska mätas och följas upp. Analys av lönsamhet under en längre tidsperiod görs med hjälp av nuvärdesberäkning av framtida intäkter och kostnader.

Bolaget följer löpande upp utvecklingen av försäkringsrisker och bolagets känslighet för olika försäkringsrisker redovisas i tabell 1 nedan.

Tabell 1. Känslighetsanalys livförsäkringsrisker (brutto)

Risk	Stress	Effekt på eget kapital, Mkr	
Antagande före återförsäkring		2017	2016
Dödsfalls- och livsfallsrisk	Det mest ogynnsamma av en höjning eller sänkning (i detta fall sänkning) av dödligheten med 10 % per år.	-4,6	-4,0
Sjuklighetsrisk	10 % ökad sjuklighet	-37,1	-27,9
Driftskostnadsrisk	10 % ökade administrativa driftskostnader	-42,7	-40,0
Intjäningsrisk	10% lägre intäkter (främst försäkringsavgifter och returprovisioner)	-163,7	-144,9
Annullationsrisk	10% momentan utflytt ¹⁾	-98,2	-88,4

¹⁾ Inkluderar 10% lägre avgiftsuttag, returprovisioner och provisionskostnader samt en momentan nedskrivning av förutbetalda anskaffningskostnader med 10%.

Uppföljning av gjorda antaganden avseende liv- och sjukförsäkringsrisker

De försäkringstekniska avsättningarna beräknas per försäkringsavtal efter antaganden om dödlighet, ränta, sjuklighet, sannolikhet för tillfrisknande, annullationer och driftskostnader. Fondförsäkringsavsättningen är marknadsvärderad och baseras inte på några antaganden. Uppföljning av gjorda antaganden görs minst årligen i samband med ansvarige aktuariers redogörelse till Finansinspektionen. För fondförsäkringsgrenen följs dödlighetsantagandet bland annat genom att observera den reserv som frigörs vid dödsfall med den riskkompensation som fördelas om försäkringstagaren saknar återbetalningsskydd. För 2017 fördelades 10,2 (8,5) Mkr mer ut i form av riskkompensation än vad som frigjordes i samband med dödsfall. För sjukförsäkringsprodukterna kan sjuklighetsutfallet följas genom det så kallade avvecklingsresultatet vilket beräknas för det bestånd som fanns vid ingången av året. Ingående reserv för sjukräntor och inträffade men ej rapporterade skador jämförs med under året gjorda utbetalningar och utgående reserv för sjukräntor och inträffade men ej rapporterade skador. För 2017 uppgick avvecklingsresultatet, netto efter återförsäkring till -2,2 (-11,8) Mkr för sjuk- och premiebefrielseprodukterna.

Marknadsrisk

Marknadsrisk är risken för förluster till följd av ändringar, i nivå eller volatilitet, av räntor, priser på finansiella tillgångar och valutakurser. Marknadsrisk innefattar aktierisk, fastighetsrisk, ränterisk, kreditspreadrisk samt valutarisk.

Risikexponering

Marknadsrisk i Länsförsäkringar Fondliv härrör från placeringstillgångar avseende Garantiförvaltningsportföljen samt Länsförsäkringar Fondlivs egna tillgångar. Marknadsrisken härrör också från fondförsäkringsverksamheten via den indirekta marknadsrisken från försäkringskapitalet genom dess effekt på bolagets framtida intjäning.

I de räntebärande tillgångsportföljerna finns ränterisk från statsobligationer, kreditobligationer och derivatinstrument. Ränterisk finns även inom försäkringsskulderna genom att avsättningarna diskonteras med en aktuell marknadsränta. Den totala andelen av ränteplacerings inom Garantiförvaltningen per 2017-12-31 uppgick till 65 (65) procent av den totala portföljen och räntedurationen per 2017-12-31 uppgick till 3,0 (2,4) år. Tabell 2 visar känsligheten för marknadsrisker av placeringstillgångar och skulder netto (exklusive fondförsäkringsverksamheten).

Bolaget har aktieriskexponering genom fondinvesteringar mot främst svenska, europeiska och amerikanska aktier men även mot japanska aktier och tillväxtmarknadsaktier. Den direktägda exponeringen härrör från placeringsportföljen avseende Garantiförvaltningen och fondandelar i handelslagret. Majoriteten av bolagets aktierisk härrör dock från fondförsäkrings-tillgångar i fondförsäkringsverksamheten där cirka 82 % (81%) av fondernas totala exponering avser aktier.

Bolagets spreadrisk-exponering är hänförligt till svenska bostadsobligationer och innehav i främst globala och amerikanska Investment Grade och High Yield-fonder. Som framgår av tabell 4 så har majoriteten av räntetillgångarna en rating på A eller högre vilket gör att bolagets exponering för spreadrisk är relativt liten.

Bolagets känsligheter för förändringar i tillgångspriser, räntenivåer och

kreditspreadar framgår i tabellen nedan vilket visar värdeförändringseffekterna på bolagets egenägda tillgångar och tillgångar för Garantiförvaltningen och exkluderar tillgångar som är hänförliga till försäkringsavtal där försäkringstagarna bär risken eftersom värdeförändringar i dessa tillgångar inte ger någon resultateffekt.

Tabell 2. Känslighetsanalys marknadsrisker netto i tillgångar och skulder

		Inverkan på resultat före skatt, Mkr	
Känslighetsanalys		2017	2016
Aktierisk ¹⁾	10% lägre aktiekurser	-110,4	-100,4
Ränterisk netto ²⁾	100 bp högre ränta	-55,8	-35,7
Ränterisk netto ²⁾	100 bp lägre ränta	+57,8	+38,9
Kreditspreadrisk ³⁾	100 bp ökad kreditspread	-111,8	-85,2
Valutarisk ⁴⁾	10% förändring i negativ riktning av alla utländska valutor mot SEK	-20,4	-40,8

¹⁾ Avser effekten för bolagets egenägda tillgångar (aktier och tillgångar).

²⁾ Netto värdeförändring i räntebärande placeringstillgångar inklusive upplupen ränta och försäkringsteknisk avsättning (sjukavsättningar eftersom förändringen i livavsättningarna absorberas av villkorad återbäring). Ränterisken avser både kassaflödesrisk och prisrisk och obligationsinnehav stressas inklusive upplupen ränta.

³⁾ Beräkningen avseende kreditspreadrisk och ränterisk är baserad på genomlysta fondbestånd.

⁴⁾ Per 2017 avser valutaexponeringen direktägda innehav noterade i respektive valuta. Per 2016 ingår även till viss del indirekt exponering via genomlysning av fonder.

Den indirekta, negativa effekt ett aktieprisfall har på den framtida intjäningen för Fondförsäkringsverksamheten är exkluderat i ovanstående tabell. I bolagets årliga ERSA rapport enligt Solvens II stressas effekten av 25 procent lägre intäkter (till följd av fallande marknadspriser eller marginaler) vilket påverkar solvenskvoten enligt Solvens II kraftigt negativt dock fortsatt med marginal överstigande det lagstadgade solvenskravet.

Bolagets valutarisk är till största del hänförlig till de valutakursfluktuationer som uppstår i fondförsäkringskapitalet och dess påverkan på den framtida intjäningen. Fondförsäkringskapitalets valutaexponering utgörs till 48 (54) procent av SEK, till 25 (23) procent av USD, till 8 (7) procent av EUR samt resterande andel till övriga valutor. Till skillnad från placeringstillgångar avseende exempelvis Garantiförvaltningsprodukten så hedgas inte denna valutaexponering. Valutaexponering i bolagets direktägda placeringstillgångar härrör till placeringstillgångar i andra valutor och risken begränsas genom användning av valutaderivat. Tabell 3 nedan visar portföljen för Garantiförvaltning samt det egna kapitalets känslighet mot en förändring av valutakursen mot SEK.

Tabell 3. Påverkan på resultat av en 10%-ig förstärkning av övriga valutor mot SEK

Valuta	Resultatpåverkan före skatt, Mkr	
	2017	2016
USD	-3,4	12,7
EUR	6,6	1,4
GBP	-4,2	-
JPY	-3,7	-
CHF	-1,9	-
DKK	-0,5	-
Övriga valutor	-0,1	2,2

¹⁾ Per 2017 avser valutaexponeringen direktägda innehav noterade i respektive valuta. Per 2016 ingår även till viss del indirekt exponering via genomlysning av fonder.

Den totala valutaexponeringen netto uppgick 2017-12-31 till 0,1 (1,0) procent av portföljen för Garantiförvaltningen samt Fondlivs egna placeringstillgångar. Allokeringsmandat i bolagets placeringsriktlinjer begränsar valutarisken som främst hanteras via FX forwards.

ALM-risk (även kallad matchningsrisk) avser risken för förlust på grund av att förändringar i en eller flera marknadsriskrelaterade variabler (till exempel räntor, aktiekurser, valutakurser, inflation) leder till en förändring i värdet på tillgångarna men som inte vägs upp av motsvarande förändring i värdet på skulderna. Försäkringsavtalen inom Garantiförvaltningen löper under lång tid

och röntekänsligheten i avsättningarna för Garantiförvaltningen blir därmed betydande. Dock med beaktande av produktens storlek är denna risk fortsatt begränsad.

Riskhantering

Den främsta riskreduceringstekniken som tillämpas vid förvaltningen av bolagets direktägda tillgångar är diversifiering. Bolagets investeringar sprids på flera tillgångsslag samt segment inom dessa vilket ger exponering mot olika riskfaktorer som reagerar på olika sätt på de finansiella marknadernas rörelser. Diversifieringseffekten modelleras med intern modell och mäts regelbundet som en integrerad del av dessa beräkningar.

Länsförsäkringar Fondliv använder i förvaltningen av direktinvesterade tillgångarna i viss utsträckning derivatinstrument för att skydda bolagets balansräkning mot oönskade marknadsrisker. I syfte att reducera ränterisk i de direktägda tillgångarna använder förvaltningen ränteterminer (futures och forwards) samt ränteswappar. Vid behov av att tillfälligt reducera aktierisk använder förvaltningen aktieindexterminer. På det sättet skyddas portföljen mot stora prisfall på aktiemarknaderna utan att de underliggande aktie- och aktiefondinnehaven behöver säljas, vilket effektiviserar portföljförvaltningen. Effekten av denna riskreduceringsstrategi mäts genom att aktieallokeringen (inklusive derivat) stäms av på daglig basis.

Förvaltningen använder sig regelbundet av derivatinstrument för att reducera valutarisken i portföljen. Detta möjliggör att förhålla sig till de fastställda limiterna för valutaexponering utan att för den delen avstå från att investera i önskvärda tillgångar som bär annan valutarisk än svenska kronan. Uppföljningen av valutaexponering (totalt och mot enskilda valutor) görs på daglig basis.

För att säkerställa långsiktig stabilitet görs ALM-analyser avseende Garantiförvaltningen genom att simulera framtida kapitalbehov utifrån framskrivning av skuld- och tillgångssida givet ett antagande om fortlevnad enligt nuvarande verksamhet.

Motpartsrisk

Med motpartsrisk avses risken för förluster till följd av att motparter inte fullgör sina åtaganden och att eventuella säkerheter inte täcker fordran. Motpartsrisken härrör från motparter för finansiella derivat och kassabehållningar samt motparter inom återförsäkring.

Länsförsäkringar Fondlives exponering för motpartsrisk är låg men uppstår genom användning av finansiella derivat. Derivat köps för att skydda balansräkningen mot till exempel ränterisk, aktierisk och valutarisk och innebär att motparten, genom derivatkontraktet, åtar sig att kompensera för negativa resultat till följd av förändringar av exempelvis marknadsräntor, aktiepriser eller valutakurser. Vid marknadsförändringar kan det därmed uppstå en fordran på motparten. Länsförsäkringar Fondliv är även exponerat för motpartsrisk från återförsäkringsgivare. Bolaget tecknar återförsäkring för att inte åta sig större egen ansvarighet än vad som följer av försäkringstekniska riktlinjer och återförsäkringspolicy.

Motpartsrisken som uppstår i samband med återförsäkringar begränsas i första hand genom att välja motparter med god kreditvärdighet. Länsförsäkringar Fondliv tecknar återförsäkring med återförsäkringsgivaren Sweden Re som har en AA rating från S&P och A1 från Moody's. Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar var 28,6 (16,8) Mkr per 2017-12-31 vilket ger en andel av sjuk- och dödsfallsförsäkringsbeståndet som är återförsäkrad på 11,8 (8,1) procent.

Motpartsrisken reduceras primärt genom diversifiering av de motparter som bolaget använder vid handel av finansiella derivat. Motpartsriskerna genom fordringar på motparter i finansiella derivatkontrakt, samt i fordringar som avser banktillgodohavanden är låga. Den låga motpartsrisken finns bestående av motpartsrisken i banktillgodohavanden. I beloppet klassificerat som kassa och bank samt likvida medel klassade som övriga fordringar i tabell 5 nedan, ingår 261,0 (101,0) Mkr på bankkonto i Länsförsäkringar Bank.

Tabell 4. Kreditkvalitet avseende fullt fungerande finansiella tillgångar

	Uppdelning av finansiella tillgångar, Mkr	
	2017	2016
Kassa och bank samt likvida medel klassificerade som Övriga fordringar		
A	651,6	414,7
Summa	651,6	414,7
Obligationer och andra räntebärande värdepapper¹⁾		
AAA - Svenska staten	458,7	237,5
AAA	2 388,6	2 025,3
AA	-	5,3
A	-	120,6
BBB	-	396,4
BB	-	82,8
B och lägre	-	31,3
NR	-	6,4
Summa	2 389,0	2 905,8

¹⁾ Per 2017 avses marknadsvärde inklusive upplupen ränta för direktägda innehav. Per 2016 ingår även till viss del indirekt exponering tex via genomlysning av fonder.

Affärsrisk

Med affärsrisk avses risken för vikande intjäning med anledning av svårare konkurrensförhållanden, fel strategi eller felaktiga beslut. Strategisk risk ingår därmed som en underkategori till affärsrisk. Affärsrisk inkluderar även ryktesrisk, dvs risken att intäkterna minskar på grund av negativa rykten om antingen Länsförsäkringar eller branschen i allmänhet. I affärsrisk ingår även Conduct risk, d.v.s risken för otillbörligt uppförande.

Bolagets exponering för affärsrisker följer bolagets affärsstrategier där affärsplaneringsprocessen och återkoppling från affärsriskanalyser utgör ett viktigt instrument för att anpassa risknivån efter bolagets förutsättningar och förändringar i omvärlden.

Affärsrisker hanteras på styrelse- och ledningsnivå genom analyser och beslut dels inför strategiska vägval om inriktning av verksamhet och dels i den årliga affärsplaneringsprocessen. De specifika affärsriskerna som vid var tid bedöms som viktigast följs fortlöpande upp på ledningsnivå.

Operativ risk

Med operativ risk avses risken för förluster till följd av icke ändamålsenliga eller fallerade processer, människor, system eller yttre händelser, inbegripet legala risker och compliancerisker.

Risikexponering

De former av operativ risk som Länsförsäkringar AB-koncernen är exponerad mot är Produkt- och processrisker, Personrisker, Legala risker och compliancerisker, IT-risker, Modellrisker och Säkerhetsrisker.

Riskhantering

Operativa risker hanteras så att Bolagets mål om långsiktig lönsamhet och existens ska uppfyllas och så att kunders och andra intressenters förtroende för Bolaget ska vara fortsatt högt. Arbetet med operativ risk baseras på en koncerngemensam metodik som omfattar affärskritiska processer och nyckelkontroller likväl som inrapporterade incidenter och verksamhetens egna självutvärderingar av operativ risk. Alla anställda ansvarar för en aktiv hantering av operativa risker inom respektive verksamhetsområde. Det är den avdelning som tar risken som äger risken. Detta innebär att den dagliga hanteringen av operativa risker främst sker i affärsverksamheten. Minimering av riskerna sker genom aktivt förebyggande arbete och med en medvetenhet om operativa risker i varje beslutssituation.

I processen för hantering och kontroll av operativa risker ingår momenten identifiering, mätning, övervakning, hantering och rapportering. Analyser av operativ risk genomförs årligen. Operativa risker identifieras, potentiella konsekvenser värderas och sannolikheter att risker inträffar bedöms. För väsentliga risker utarbetas handlingsplaner som följs upp kvartalsvis.

Operativa risker mäts och bedömas också genom:

- Riskanalyser av operativ risk och uppföljningar av egenkontroller och nyckelkontroller i affärskritiska processer.
- Uppföljning av inträffade incidenter
- Fördjupade analyser och rapportering vid allvarliga incidenter, större förändringar i omvärlden eller vid indikationer om förhöjd risknivå.
- Koncernens ersättningspolicy som säkerställer att ersättningar till anställda inte är utformade så att onödigt risktagande uppmuntras.
- Fördjupande riskanalyser i samband med större beslut som kan få väsentlig påverkan på riskprofilen.

Koncernen har en process för godkännande (GOP) av nya eller väsentligt förändrade produkter, tjänster, marknader, processer, IT-system samt vid större förändringar i verksamhet och organisation. Syftet med godkännandeprocessen är att uppnå en effektiv och ändamålsenlig hantering av risker som kan uppstå i samband med förändringsarbete, att tillse att gällande regelverk efterlevs samt att kundnytta uppnås.

Gruppens kontinuitetshantering handlar om att upprätta beredskaps-, kontinuitets- och återställningsplaner för hantering av incidenter före, under och efter det att en kris inträffat. Det övergripande målet för säkerhetsarbetet är att skydda organisationens tillgångar mot alla typer av hot, interna eller externa, avsiktliga eller oavsiktliga. Säkerhetsarbetet bedrivs enligt ISO-standarderna för informationssäkerhet och kontinuitetshantering.

Likviditetsrisk

Med likviditetsrisk avses risken för förluster till följd av att egna betalnings-åtaganden inte kan fullgöras på grund av brist på likvida medel eller att de kan fullgöras endast genom upplåning till avsevärt högre kostnad än normalt eller genom avyttring av tillgångar till underpris.

Exponeringen mot likviditetsrisken är låg i fondförsäkring eftersom fondandelar avyttras i takt med och till det värde som ska utbetalas till försäkrings-tagarna. Majoriteten av fonderna i handelslaget är likvida på kort sikt och gränser för innehaven i handelslaget fastställs och regleras i styrdokumentet. Fondbytesprocessen ger inte upphov till någon likviditetsrisk eftersom köp för den försäkrades räkning genomförs först efter erhållen likvid för säljtransak-tionen från fondbolaget. I tabell 5 nedan delas Länsförsäkringar Fondlivs direktägda tillgångar in i fördefinierade likviditetsklasser.

Placeringstillgångarna placeras med beaktande av Länsförsäkringar Fondlivs behov av likviditet för att kunna uppfylla bolagets åtaganden. För att säkerställa god kortsiktig betalningsberedskap hålls en likviditetsreserv och bolagets likviditetsbehov på kort sikt prognostiseras dagligen med hänsyn till både in- och utflöden. Det finns av styrelsen satta limiter för minsta belopp för denna likviditetsreserv som också tar hänsyn till potentiellt likviditetsbehov för ingångna derivatavtal. Länsförsäkringar Fondlivs tillgångar delas in i fördefinierade likviditetsklasser varav likviditetsreserven endast får utgöras av tillgångar i den högsta likviditetsklassen

Tabell 5 visar de faktiska kassaflöden som kommer att ske under respektive period, baserat på de återstående kontraktuella förfallotiderna. Merparten av obligationerna och räntebärande värdepapper kan dock realisera med kort varsel för att vid var tillfälle täcka de kontraktuella åtagandena på skuldsidan. Beloppen som presenteras i förfallotider är odiskonterade kassaflöden.

Tabell 5. Löptidsanalys för finansiella tillgångar och skulder samt försäkringstekniska åtaganden, Mkr

	2017						2016					
	<3 mån	3 mån -1 år	1-5 år	5-10 år	> 10 år	Totalt	<3 mån	3 mån -1 år	1-5 år	5-10 år	> 10 år	Totalt
Tillgångar												
Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag	26,4	16,7	199,2	7,3	-	249,6	-	4,6	105,0	-	-	109,5
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ¹⁾	-4,1	62,8	2 072,0	24,0	-	2 154,7	272,1	387,3	1 354,0	63,2	20,0	2 096,6
Övriga fordringar	190,8	-	-	-	-	190,8	246,3	-	-	-	-	246,3
Skulder												
Försäkringstekniska avsättningar ²⁾ varav:	30,2	124,9	544,6	560,9	1 501,6	2 762,2	35,4	145,3	598,8	458,9	1 232,5	2 470,9
- livavsättningar	20,0	86,4	455,6	495,3	1 421,0	2 478,3	27,9	116,1	524,0	406,6	1 167,6	2 242,2
- sjukräntor	4,3	16,2	53,0	39,1	48,0	160,6	3,0	11,7	39,8	29,5	36,6	120,6
- IBNR och ersättningsreserv	5,9	22,3	36,0	26,5	32,6	123,3	4,5	17,5	35,0	22,8	28,3	108,1
Övriga skulder	78,1	-	-	-	-	78,1	126,8	-	-	-	-	126,8
Summa kassaflöden, netto	104,7	-45,4	1 726,7	-529,6	-1 501,6	-245,2	356,2	246,6	860,1	-375,7	-1 232,5	-145,3
Derivat, in- och utflöden, netto	10,1	-	-	-	-	10,1	13,0	-	-	-	-	13,0
Summa kassaflöden, netto	114,9	-45,4	1 726,7	-529,6	-1 501,6	-235,1	369,2	246,6	860,1	-375,7	-1 232,5	-132,3

¹⁾ I obligationer och andra räntebärande värdepapper ingår belopp som i balansräkningen klassificerats som tillgångar för villkorad återbäring.

²⁾ Försäkringstekniska avsättningar redovisas brutto, före avgiven återförsäkring.

Kapitalhantering

Det är av central betydelse att kapitalet är av tillräcklig storlek i förhållande till storleken på bolagets risker, regulativa kapitalkrav och vad ägarna förväntar sig i form av utdelningar.

Affärsverksamheten bedrivs i vinstsyfte så att Bolaget kan lämna avkastning genom värdetillväxt och utdelning till ägarna. Ett kapitalmål beslutas årligen av styrelsen vilket uttrycks som en kapitalkvot beräknad enligt Solvens II. Styrelsen beslutar också en lägsta gräns för kapitalisering. Länsförsäkringar AB-koncernen tillämpar gemensamma riktlinjer för ekonomi- och kapitalstyrning som gäller för alla koncernens bolag.

Bolagets kapitalplanering (ERSA) genomförs en gång per år och är integrerad med affärsplaneringen. I processen analyseras storleken på kapitalbehovet och tillgången på kapital utifrån prognoser för försäljning och lönsamhet.

Syftet med ERSAn är att säkerställa att kapitalbasen är tillräcklig för att bära de risker som följer av realiserandet av affärsplanen. Analysen tar sin utgångspunkt i arbetet med affärsplanen och dess så kallade basscenario men inkluderar även ett krävande men realistiskt negativt scenario och stresstester.

Analysen ska genomföras på ett sådant sätt att styrelse och ledning får en ökad gemensam förståelse för frågor om kapitalstruktur, kapitalbehov och beredskap för att reducera risker eller skaffa nytt kapital. Kapitalplaneringen utmynnar bland annat i prognoser för resultat- och balansräkningar samt för kapitalsituationen i förhållande till regulativa krav i tillägg till en plan för utdelningar.

Som framgår av tabell 6 nedan så har kapitalsituationen stärkts under året. Intjänning och ökat bidrag till kapitalbasen av omvärdering av försäkringstekniska avsättningar i fondförsäkring har mer än väl motsvarat ökade kapitalkrav från ökade affärsvolymmer.

Tabell 6. Kapitalsituation enligt Solvens II

Mkr	2017	2016
Kapitalbas	10 656	10 030
Kapitalkrav	7 006	6 675
Kapitalkvot	152%	150%

Not 3	Premieinkomst	
	2017	2016
Premieinkomsten brutto före avgiven återförsäkring fördelar sig enligt följande i livförsäkringsrörelsen		
Direkt livförsäkring	217,6	189,3
Summa	217,6	189,3
Premieinkomst brutto för direkt livförsäkring fördelar sig på följande kategorier		
Premier för individuell livförsäkring	217,6	189,3
Summa	217,6	189,3
Periodiska premier	217,6	189,3
Summa	217,6	189,3
Premier för vilka försäkringstagaren bär risk	217,6	189,3
Summa	217,6	189,3

Samtliga premier avser försäkring i Sverige.

Not 4	Kapitalavkastning, intäkter	
	2017	2016
Erhållna utdelningar utanför koncernen	8,8	10,0
Summa utdelningar	8,8	10,0
Ränteintäkter		
Obligationer och räntebärande värdepapper ¹⁾	3,3	3,2
Derivat	1,4	0,5
Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag	0,7	0,5
Övriga ränteintäkter ¹⁾	-0,4	0,0
Summa ränteintäkter	5,0	4,2
Valutakursvinster		
	13,4	-
Realisationsvinster, netto		
Aktier och andelar	69,6	39,5
Obligationer och räntebärande värdepapper	7,1	11,1
Derivat	-	48,5
Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag	0,0	0,6
Summa realisationsvinster	76,7	99,7
Kapitalavkastning, intäkter	103,9	113,9

¹⁾ Varav negativ ränta på räntebärande värdepapper om 2,5 (2,4) Mkr och kassa och bank 1,2 (1,0) Mkr.

Not 5	Orealiserade vinster på placeringstillgångar	
	2017	2016
Aktier och andelar	61,3	24,1
Obligationer och räntebärande värdepapper	35,6	46,5
Derivat	-	0,2
Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag	0,4	1,0
Värdeökning på fondförsäkringstillgångar	10 177,3	7 916,2
Summa	10 274,6	7 988,0

Not 6	Övriga tekniska intäkter	
	2017	2016
Riskintäkter	46,0	40,0
Returprovisioner	853,9	739,8
Övrigt	31,2	27,4
Summa	931,1	807,2

Not 7	Utbetalda försäkringsersättningar	
	2017	2016
Ersättningar	-45,7	-40,9
Skaderegleringskostnader	-8,9	-9,9
Summa	-54,6	-50,8

Not 8	Driftskostnader	
	2017	2016
Funktionsindelade driftskostnader i livförsäkringsrörelsen		
Anskaffning	-634,4	-564,9
Förändring i posten förutbetalda anskaffningskostnader	37,3	-11,4
Administrationskostnader	-435,5	-410,3
Provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring	4,4	13,3
Summa	-1 028,2	-973,3
Totala beloppet för provisioner för direkt försäkring	-639,1	-569,5
Totala beloppet av utgifter för forskning och utveckling som kostnadsförts	-28,9	-24,6

Summan av posterna anskaffning och förändring i posten förutbetalda anskaffningskostnader utgörs av posten anskaffning nedan. Summan av posterna administrationskostnader och provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring utgörs av posten administration. I posten administrationskostnader ingår serviceintäkter om 170,6 Mkr främst avseende serviceavtalet med Länsförsäkringar Liv.

De totala kostnaderna består av följande delar	2017	2016
Anskaffning	-597,0	-576,3
Skadereglering	-8,9	-9,9
Administration	-422,2	-387,1
Finansförvaltning	-25,2	-17,2
Summa	-1 053,3	-990,5

Kostnaderna för anskaffning och administration redovisas i resultaträkningen under driftskostnader, kostnaderna för skadereglering redovisas under försäkringsersättningar, kostnaderna för finansförvaltning redovisas i not 16 under kapitalförvaltningskostnader.

De totala kostnaderna fördelar sig enligt nedan	2017	2016
Avskrivningar m.m.	-214,2	-197,9
Övrigt	-839,1	-792,6
Summa	-1 053,3	-990,5

Not 9	Arvoden och kostnadsersättningar till revisorer	
	2017	2016
KPMG AB		
Revisionsuppdrag	-1,0	-0,8
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdrag	-0,1	-0,1
Skatterådgivning	-	-0,1
Summa	-1,1	-1,0

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisning och bokföring samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförande av sådana övriga arbetsuppgifter. Allt annat är andra uppdrag.

Not 10	Anställda, personalkostnader och ledande befattningshavares ersättningar
---------------	---

Medelantal anställda	2017	2016		2017	2016
Män	75	69	Totalt löner och andra ersättningar samt sociala kostnader		
Kvinnor	114	105			
Totalt antal anställda	189	174			
Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader, övriga medarbetare, Mkr					
Löner och ersättningar	97,5	91,0		110,9	103,4
Sociala kostnader	52,2	50,5		62,0	59,6
varav pensionskostnader	16,8	17,0		21,1	21,2
Summa	149,7	141,5	Summa	172,9	163,0
Styrelse och ledande befattningshavare 14 (15)			Ersättningar till styrelsen		
Löner och ersättningar	13,5	12,3	Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämans beslut. Arbetstagarrepresentanter och styrelseledamöter inom Länsförsäkringar AB-koncernen erhåller inte styrelsearvode. En styrelseledamot, Fredrik Bergström, som ingår i Ersättningar till ledande befattningshavare nedan har inte erhållit något arvode. Det av stämman beslutade arvodet avstås till det länsförsäkringsbolag där anställningen finns.		
varav fast lön till vd	3,6	3,2	Ersättningar till ledande befattningshavare		
varav fast lön till andra ledande befattningshavare	8,4	7,8	Ersättning till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare består av grundlön och övriga förmåner. Pensionsförmåner samt övriga förmåner till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare ingår som en del av den totala ersättningen. Med andra ledande befattningshavare avses de personer som tillsammans med verkställande direktören utgör företagsledningen.		
Sociala kostnader	9,7	9,1			
varav pensionskostnader	4,3	4,1			
Summa	23,2	21,4			

Ersättningar till ledande befattningshavare					Pensionskostnad i förhållande till pensionsgrundande lön %
2017	Grundlön/ styrelsearvode	Övriga ersättningar	Pensions- kostnad	Summa	Avgifts- bestämd
Tua Holgersson, verkställande direktör	3,4	0,2	1,1	4,7	35
Olof Wogén, styrelseledamot	0,3	-	-	0,3	
Anders Östryd, styrelseledamot	0,4	-	-	0,4	
Jens Listerö, styrelseledamot	0,1	-	-	0,1	
Christian Bille, styrelseledamot	0,2	-	-	0,2	
Ulrica Hedman, styrelseledamot	0,2	-	-	0,2	
Fredrik Bergström, styrelseledamot	0,3	-	-	0,3	
Sune Nilsson, tidigare styrelseledamot	0,1	-	-	0,1	
Andra ledande befattningshavare (6 personer)	8,3	0,0	3,2	11,5	37
Totalt 2017	13,3	0,1	4,4	17,8	
2016					
Tua Holgersson, verkställande direktör	3,2	0,0	1,3	4,4	35
Olof Wogén, styrelseledamot	0,3	-	-	0,3	
Anders Östryd, styrelseledamot	0,4	-	-	0,4	
Sune Nilsson, styrelseledamot	0,3	-	-	0,3	
Christian Bille, styrelseledamot	0,1	-	-	0,1	
Ulrica Hedman, styrelseledamot	0,1	-	-	0,1	
Fredrik Bergström, styrelseledamot	0,3	-	-	0,3	
Anna-Greta Lundh, tidigare styrelseledamot	0,1	-	-	0,1	
Beatrice Kämpe Nikolausson, tidigare styrelseledamot	0,1	-	-	0,1	
Andra ledande befattningshavare (6 personer)	7,8	0	2,8	10,7	37
Totalt 2016	12,6	0	4,1	16,7	

Pensionskostnad avser den kostnad som påverkat årets resultat.

Pensioner

Pensionsåldern för verkställande direktören är 65 år. Pensionen är avgiftsbestämd, pensionspremien ska uppgå till 35 procent av månadslönen. För andra ledande befattningshavare är pensionsåldern 65 år. Villkoren följer pensionsavtal mellan FAO och FTF/Sacoförbunden. Utöver det betalas för var och en en extra pensionspremie motsvarande ett prisbasbelopp per år.

Avgångsvederlag

För verkställande direktören och tidigare verkställande direktören gäller en ömsesidig uppsägningstid om sex månader. I händelse av uppsägning från bolagets sida utgår utöver uppsägningstiden ett avgångsvederlag motsvarande arton månadslöner.

Berednings- och beslutsprocess som tillämpas ifråga om ersättningar till företagsledningen

Ersättningspolicy för Länsförsäkringar AB-koncernen reglerar berednings- och beslutsprocessen gällande ersättningar till företagsledningen.

Ersättningsutskottet bereder väsentliga ersättningsbeslut samt bereder beslut om åtgärder för att följa upp tillämpningen av Ersättningspolicyen.

Styrelsen fattar beslut om ersättning och övriga anställningsvillkor för verkställande ledningen och för anställda med övergripande ansvar för någon av bolagets kontrollfunktioner.

Not 10 Anställda, personalkostnader och ledande befattningshavares ersättningar, forts.

Ersättningsutskottets sammansättning och mandat

Ersättningsutskottets sammansättning och uppgifter regleras i styrelsens arbetsordning. Ersättningsutskottet består av styrelsens ordförande samt styrelsens vice ordförande.

Principer för ersättning till företagsledningen

Ledande befattningshavare i Länsförsäkringar AB-koncernen ska ha marknadsmässiga anställningsvillkor. De totala ersättningarna ska vara i nivå med branschen. Utformning av och nivå på ersättningar ska harmonisera med bolagets värderingar, det vill säga vara rimliga, präglad av måttfullhet och väl avvägda, bidra till en god etik och organisationskultur samt präglas av öppenhet och transparens.

Fast ersättning

Fast ersättning utgår enligt ovanstående generella princip.

Pension

Pensionslösningen ska följa villkoren i kollektivavtal mellan FAO och FTF/Sacoförbunden.

Övriga förmåner

Utöver ovanstående förmåner erbjuds tjänstebil enligt vid var tid gällande villkor, individuellt sjukvårdsförsäkring samt övriga förmåner som erbjuds samtliga anställda.

Andel kvinnor bland ledande befattningshavare, %	2017-12-31	2016-12-31
Styrelseledamöter	33	33
Andra ledande befattningshavare	43	43

Not 11	Kapitalavkastning, kostnader	
	2017	2016
Kapitalförvaltningskostnader	-12,4	-7,7
Räntekostnader		
Obligationer och räntebärande värdepapper	-0,2	-0,0
Derivat	-20,9	-14,3
Övriga räntekostnader	-1,2	-0,3
Summa räntekostnader	-22,3	-14,6
Valutakursförluster	-	-30,4
Realisationsförluster, netto		
Derivat	-0,3	-
Summa realisationsförluster	-0,3	-
Kapitalavkastning, kostnader	-35,0	-52,7

Not 12	Orealiserade förluster på placeringstillgångar	
	2017	2016
Derivat	0,1	-
Summa	0,1	-

Not 13	Övriga tekniska kostnader	
	2017	2016
Risikkostnader	-56,2	-48,6
Övrigt	-17,0	-15,6
Summa	-73,2	-64,2

Not 14	Kapitalavkastning, intäkter, icke-tekniskt	
	2017	2016
Erhållna utdelningar	0,0	0,0
Summa utdelningar	0,0	0,0
Ränteintäkter		
Obligationer och räntebärande värdepapper	-0,6	0,4
Räntebärande värdepapper emmitterade av koncernföretag	0,2	0,1
Övriga ränteintäkter	7,8	6,4
Summa ränteintäkter	7,4	6,9
Valutakursvinster	-	1,9
Realisationsvinster, netto		
Obligationer och räntebärande värdepapper	9,1	10,0
Summa realisationsvinster	9,1	10,0
Kapitalavkastning, intäkter	16,5	18,8

Not 15	Orealiserade vinster, icke-tekniskt	
	2017	2016
Aktier och andelar	-	0,8
Obligationer och räntebärande värdepapper	-	7,8
Derivat	-	0,3
Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag	-	0,4
Summa	-	9,3

Not 16	Kapitalavkastning, kostnader, icke-tekniskt	
	2017	2016
Kapitalförvaltningskostnader	-3,7	-9,7
Övriga finansiella kostnader	-8,2	-
Räntekostnader		
Derivat	-0,2	-
Övriga räntekostnader	-0,8	-1,1
Summa	-1,0	-1,1
Valutakursförluster	-1,0	-
Realisationsförluster, netto		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-1,5	-
Derivat	-4,6	-2,6
Nedskrivning av aktier i intressebolag	-35,0	-
Summa realisationsförluster	-41,1	-2,6
Kapitalavkastning, kostnader	-55,0	-13,4

Not 17	Kapitalavkastning per värderingskategori¹⁾	
	2017	2016
Finansiella tillgångar värderade enligt Fair value option	195,6	163,2
Innehav för handelsändamål	-24,8	32,5
Lånefordringar och kundfordringar	-1,2	-1,1
Andra finansiella skulder	-0,4	-0,5
Poster som ej fördelas på kategori		
Valutakursresultat, netto	12,4	-28,5
Kapitalförvaltningskostnader	-16,1	-16,6
Nedskrivning av aktier i intressebolag	-35,0	-
Övriga finansiella kostnader	-10,0	-0,8
Icke finansiella poster som ingår i kapitalavkastning netto	-	-0,6
Summa	120,5	147,6

¹⁾ I Orealiserade vinster på placeringstillgångar i resultaträkningen ingår orealiserade vinster på tillgångar för vilka försäkringstagarna bär risken om 10 177,3.

Not 18	Orealiserade förluster, icke-tekniskt	
	2017	2016
Aktier och andelar	-0,7	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-6,0	-
Derivat	-0,1	-
Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag	-0,2	-
Summa	-7,0	-

Not 19	Skatt	
	2017	2016
Aktuell skattekostnad		
Årets avkastningsskatt	-99,3	-103,2
Uppskjuten skatteintäkt hänförlig till skattemässiga underskott	4,3	3,7
Justering av skatt hänförlig till tidigare år	-0,5	0,7
Totalt redovisad skattekostnad	-95,5	-98,8
Årets förändring av uppskjuten skattefordran har i sin helhet redovisats i resultaträkningen.		
Avsättning för skatter		
Aktuell skattefordran	10,2	135,1
Tillämpade skattesatser		
Skattesats vid beräkning av inkomstskatt	22%	22%
Avkastningsskatt på pensionsmedel, pensionsförsäkring	15%	15%
Avkastningsskatt på pensionsmedel, kapitalförsäkring	30%	30%
Genomsnittlig statslåneränta vid beskattning, pensionsförsäkring	0,50	0,58%
Statslåneränta vid beskattning, kapitalförsäkring	1,25%	1,40%

Not 20	Andra immateriella tillgångar	
	2017	2016
Immateriella tillgångar under egen utveckling		
Anskaffningsvärde		
Ingående anskaffningsvärde	229,0	147,2
Årets investeringar i form av intern utveckling	43,2	81,8
Utgående anskaffningsvärde	272,2	229,0
Avskrivningar		
Ingående ackumulerade avskrivningar	-33,2	-18,7
Årets avskrivningar	-20,7	-14,5
Utgående ackumulerade avskrivningar	-53,9	-33,2
Nedskrivningar		
Ingående nedskrivningar	-0,9	-0,9
Årets nedskrivningar	-4,6	-
Utgående nedskrivningar	-5,5	-0,9
Summa bokfört värde	212,8	194,9

Not 21	Aktier och andelar i intresseföretag							
Företagets namn	Organisations-nummer	Säte	Antal aktier och andelar	Kapitalandel %	Eget kapital 2017-12-31	Resultat 2017	Bokfört värde 2017-12-31	Verklig värde 2017-12-31
FörsäkringsGiro Sverige AB	556482-4471	Solna	5 000 000	25%	13,6	-21,4	-	-
Summa							-	-

Samtliga aktier och andelar är onoterade.

	2017-12-31	2016-12-31
Anskaffningsvärde		
Ingående balans	29,2	29,2
Aktieägartillskott	5,8	-
Nedskrivning	-35,0	-
Utgående balans	-	29,2
Summa bokfört värde	-	29,2

Finansiell information i sammandrag avseende intresseföretagen

Uppgifterna avser Länsförsäkringar Fondlivs ägarandel

	2017	2016
Intäkter	17,9	16,6
Resultat	-5,4	-0,2
Tillgångar	8,9	9,6
Skulder	5,5	5,3
Eget kapital	3,4	4,2

Not 22 Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag			
	2017-12-31	2016-12-31	
Noterade obligationer emitterade av Länsförsäkringar Hypotek	246,8	108,1	
Summa	246,8	108,1	

Not 23 Aktier och andelar			
	2017-12-31	2016-12-31	
Noterade aktier och andelar	882,4	892,0	
Summa	882,4	892,0	
Anskaffningsvärde	748,3	785,4	

Not 24 Obligationer och andra räntebärande värdepapper			
	2017-12-31	2016-12-31	
Emittent			
Svenska staten	0,4	211,2	
Svenska bostadsinstitut	1 527,2	1 354,7	
Övriga svenska emittenter	284,3	289,5	
Utländska emittenter	659,2	631,0	
Summa	2 471,1	2 486,4	
Upplupet anskaffningsvärde	2 417,1	2 403,7	
Marknadsstatus			
Noterade värdepapper	2 471,1	2 486,4	
Summa	2 471,1	2 486,4	

Not 25 Derivat					
	Bokförda värden		Nominellt belopp		
	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31	
Derivatinstrument med positiva värden eller värde noll					
Ränterelaterade derivat	0,4	0,6	413,1	-986,1	
Valutarelaterade derivat	13,4	13,2	1 152,5	1 203,2	
Summa	13,8	13,8	1 565,6	217,1	
Derivatinstrument med negativa värden					
Aktierelaterade derivat	0,0	-	0,0	-	
Ränterelaterade derivat	0,1	0	45,6	4,1	
Valutarelaterade derivat	6,2	2,4	201,0	-105,2	
Summa	6,3	2,4	246,6	-101,1	

Not 26 Tillgångar för villkorad återbäring			
	2017-12-31	2016-12-31	
Ingående balans	424,2	506,0	
Värdeförändring över resultaträkningen	190,3	-81,8	
Utgående balans	614,5	424,2	
Tillgångarna fördelas enligt nedan			
Aktier och andelar	162,0	112,3	
Obligationer	449,9	310,2	
Derivat	2,6	1,7	
Summa	614,5	424,2	

Not 27 Fondförsäkringstillgångar			
	2017-12-31	2016-12-31	
Aktiebaserade fonder	113 120,5	93 355,6	
Räntebaserade fonder	11 609,0	18 270,3	
Summa	124 729,5	111 625,9	
Anskaffningsvärde	95 489,6	88 722,1	

Not 28 Övriga fordringar			
	2017-12-31	2016-12-31	
Fordringar på koncernföretag	425,2	74,5	
Fordringar på Länsförsäkringar Liv-koncernen	197,2	126,2	
Övriga fordringar	171,1	476,5	
Summa	793,5	677,2	

Not 29 Förutbetalda anskaffningskostnader			
	2017-12-31	2016-12-31	
Finansiella avtal			
Ingående balans	1 047,9	1 059,2	
Under året aktiverade kostnader	251,5	186,6	
Årets avskrivningar enligt plan	-210,1	-195,2	
Årets nedskrivningar	-4,1	-2,7	
Summa utgående balans	1 085,2	1 047,9	

Not 30 Aktiekapital			
	2017-12-31	2016-12-31	
Antal emitterade och betalda aktier	10 000	10 000	
Kvotvärde, kr	10 000	10 000	
Antal utestående aktier	10 000	10 000	

Övriga upplysningar om eget kapital framgår av rapport över förändringar i eget kapital.

Not 31	Livförsäkringsavsättning		
	2017-12-31	2016-12-31	
Ingående balans	2 242,2	1 775,4	
Förändring ingående balans på grund av ändrad beräkningsmetod	-	34,4	
Inbetalningar	424,2	383,2	
Utbetalningar	-97,3	-91,7	
Skillnad mellan inbetalningar och livförsäkringsavsättning för premier inbetalda under räkenskapsåret	-56,3	-61,3	
Kostnadsuttag	-18,6	-5,3	
Kapitalavkastning tillförd livförsäkringsavsättning	-	-6,6	
Förändring i avsättning på grund av ändrat ränteantagande	-4,9	109,5	
Förändring i avsättning på grund av ändrat kostnadsantagande	-14,4	104,5	
Förändring i avsättning på grund av ändrat flyttantagande	-25,0	-	
Dödlighetsresultat	-1,3	1,3	
Avkastningsskatt	-1,6	-2,0	
Andra förändringar	31,3	0,8	
Utgående balans	2 478,3	2 242,2	

För fastställande av livförsäkringsavsättning tillämpas ett diskonteringsränteantagande i enlighet med Finansinspektionens föreskrift FFFS 2013:23 (föreskriften upphävd i och med det svenska införandet av Solvens II-direktivet). I och med att Länsförsäkringar Fondliv tillämpar Solvens II-regelverket för hela verksamheten kommer, för beräkning av livförsäkringsavsättning, en övergång till den av EIOPA definierade diskonteringsräntan genomföras under 2018. Bedömningen är att detta kommer ha begränsad påverkan på livförsäkringsavsättningen.

För beräkning av sjukräntor används den av EIOPA definierade diskonteringsräntekurvan. Den är framtagen för att motsvara riskfria räntesatser för relevanta durationer och baseras på svenska marknadsräntor justerad med kreditrisk. Därtill finns ett makroekonomiskt antagande om en långsiktig ränta på 4,20 %.

Not 32	Oreglerade skador				
	Fastställda skador	Icke fastställda skador	Avsättning för skadeliv och sjukräntor	Totalt 2017	Totalt 2016
Ingående balans	21,8	86,4	120,6	228,8	162,7
Effekt ändrat sjuklighetsantagande	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga förändringar	-3,2	18,4	39,9	55,1	66,0
Utgående balans	18,6	104,7	160,4	283,9	228,7

Förändringen i fastställda skador redovisas i utbetalda försäkringsersättningar.

Not 33	Fondförsäkringsåtaganden		
	2017-12-31	2016-12-31	
Ingående balans	111 800,6	100 495,6	
Inbetalningar	8 526,3	8 100,1	
Flytt, Återköp och Annullationer	-2 545,7	-2 043,8	
Utbetalda ersättningar	-2 226,3	-1 955,9	
Kostnadsuttag	-693,6	-632,1	
Värdeförändring	10 201,5	7 935,8	
Avkastningsskatt	-97,5	-101,2	
Riskresultat	4,3	1,0	
Andra förändringar	-0,7	1,1	
Utgående balans	124 968,9	111 800,6	

Not 34

Pensioner

Förmånsbestämda pensioner

Bolaget har en förmånsbestämd pensionsplan. Planen är ett pensionsavtal från 2006 för försäkringsbranschen där personer födda 1955 eller tidigare frivilligt kan gå i pension vid 62 års ålder. Villkoren är utformade så att som pension erhålles cirka 65 procent av den pensionsmedförande lönen vid 62 års ålder.

Av det belopp som redovisas som Avsättning för förtida uttag enligt pensionsavtalet omfattas ingen del av trygghandelagen.

	2017-12-31	2016-12-31
Pensionsförpliktelser		
Avsättning för förtida uttag enligt pensionsavtalet	0,9	2,2
Summa pensionsförpliktelser	0,9	2,2

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Avgiftsbestämda pensionsplaner är planer enligt vilka företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och har inte någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Bolagets utbetalningar avseende avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad under den period när de anställda utfört de tjänster som avgiften avser. Här redovisas främst avgifter till Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK). Avgifter för 2018 avseende FTP-planen förväntas uppgå till 12,2 Mkr.

	2017	2016
Kostnader för avgiftsbestämda planer	19,3	19,3

Not 35	Skulder avseende direkt försäkring		
	2017-12-31	2016-12-31	
Skulder till försäkringstagare	18,0	55,6	
Skulder till försäkringsförmedlare	70,3	48,6	
Summa	88,3	104,2	

Not 36	Övriga skulder		
	2017-12-31	2016-12-31	
Skulder till koncernföretag	34,9	50,5	
Skulder till Länsförsäkringar Liv-koncernen	29,5	15,5	
Övriga skulder	300,0	290,0	
Summa	364,4	356,0	

Not 37	Klassificering av finansiella tillgångar och skulder
---------------	---

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen					
2017-12-31	Finansiella tillgångar värderade enligt Fair value option	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar och kundfordringar	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Tillgångar					
Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag	246,8	-	-	246,8	246,8
Aktier och andelar	882,4	-	-	882,4	882,4
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2 471,1	-	-	2 471,1	2 471,1
Tillgångar för villkorad återbäring	611,9	2,6	-	614,5	614,5
Fondförsäkringstillgångar	124 729,5	-	-	124 729,5	124 729,5
Derivat	-	13,8	-	13,8	13,8
Övriga fordringar	-	-	793,5	793,5	793,5
Kassa och bank	-	-	276,6	276,6	276,6
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	-	-	105,4	105,4	105,4
Summa	128 941,7	16,4	1 175,5	130 133,6	130 133,6

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen					
	Finansiella skulder värderade enligt Fair value option	Innehav för handelsändamål	Andra finansiella skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Skulder					
Derivat	-	6,3	-	6,3	6,3
Övriga skulder	-	-	305,8	305,8	305,8
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-	-	16,1	16,1	16,1
Summa	-	6,3	321,9	328,2	328,2

Det verkliga värdet på tillgångar klassificerade som Lånefordringar och kundfordringar, samt skulder klassificerade som Andra finansiella skulder utgörs av en rimlig approximation av verkligt värde utifrån tillgångarnas och skuldernas anskaffningsvärden då dessa tillgångar och skulder har korta löptider.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen					
2016-12-31	Finansiella tillgångar värderade enligt Fair value option	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar och kundfordringar	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Tillgångar					
Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag	108,8	-	-	108,8	108,8
Aktier och andelar	892,0	-	-	892,0	892,0
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2 486,4	-	-	2 486,4	2 486,4
Tillgångar för villkorad återbäring	422,5	1,7	-	424,2	424,2
Fondförsäkringstillgångar	111 625,9	-	-	111 625,9	111 625,9
Derivat	-	13,7	-	13,7	13,7
Övriga fordringar	-	-	677,2	677,2	677,2
Kassa och bank	-	-	287,8	287,8	287,8
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	-	-	8,0	8,0	8,0
Summa	115 535,6	15,4	973,0	116 524,0	116 524,0

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen					
	Finansiella skulder värderade enligt Fair value option	Innehav för handelsändamål	Andra finansiella skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Skulder					
Derivat	-	2,4	-	2,4	2,4
Övriga skulder	-	-	300,0	300,0	300,0
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-	-	5,4	5,4	5,4
Summa	-	2,4	305,4	307,8	307,8

Not 38 Värderingsmetoder för verkligt värde

I tabellen framgår tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde i rapport över finansiell ställning utifrån använda värderingsmetoder där:

Nivå 1 avser värden som fastställs från noterade kurser på en aktiv marknad.

Nivå 2 avser värden som fastställs genom beräknade värden på observerbara marknadsnoteringar.

Nivå 3 avser värden som bygger på egna antaganden och bedömningar.

2017-12-31	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa redovisat värde
Tillgångar				
Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag	246,8	-	-	246,8
Aktier och andelar	882,4	-	-	882,4
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2 471,1	-	-	2 471,1
Derivat	0,4	13,4	-	13,8
Tillgångar för villkorad återbäring	612,0	2,5	-	614,5
Fondförsäkringstillgångar	124 729,5	-	-	124 729,5
Skulder				
Derivat	0,1	6,2	-	6,3

2016-12-31	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa redovisat värde
Tillgångar				
Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag	108,8	-	-	108,8
Aktier och andelar	892,0	-	-	892,0
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2 486,4	-	-	2 486,4
Derivat	0,6	13,2	-	13,8
Tillgångar för villkorad återbäring	422,5	1,7	-	424,2
Fondförsäkringstillgångar	111 625,9	-	-	111 625,9
Skulder				
Derivat	0,0	2,4	-	2,4

Det gjordes inte några väsentliga överföringar mellan nivå 1 och nivå 2 under 2017, och inte heller under 2016. Under 2017 och under 2016 förekom inte några överföringar från nivå 3. Vinsten och förluster redovisas i resultaträkningen under Kapitalavkastning, intäkter respektive kostnader samt realiserade vinster respektive förluster på placeringstillgångar.

Not 39 Upplysning om kvittning

Tabellen visar finansiella instrument som omfattas av ett rättsligt bindande ramavtal om nettnings eller liknande avtal, tillsammans med relaterade säkerheter. Bolaget har ISDA- och CSA-avtal med samtliga derivatmotparter vilket innebär att samtliga exponeringar täcks av dessa typer av avtal. Nettobeloppet visar exponeringen under normala affärsförhållanden i händelse av betalningsinställelse eller insolvens. Finansiella tillgångar och skulder nettoredovisas i balansräkningen när det finns legal rätt att nettoredovisa transaktioner och det finns en avsikt att erlagga likvid netto eller realisera tillgången och erlagga likvid för skulden samtidigt.

Finansiella tillgångar och skulder som kvittas eller lyder under nettningsavtal						
				Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen		
2017-12-31	Bruttobelopp	Kvittade i balansräkningen	Nettobelopp i balansräkningen	Ramavtal om nettning	Säkerheter Erhållna (-)/Ställda (+)	Nettobelopp
Tillgångar						
Derivat	13,8		13,8	-6,2	-0,5	9,7
Skulder						
Derivat	-6,3		6,3	6,2	0	-0,1
Totalt	7,5		7,5	-	-0,5	9,6

Finansiella tillgångar och skulder som kvittas eller lyder under nettningsavtal						
2016-12-31	Bruttobelopp	Kvittade i balansräkningen	Nettobelopp i balansräkningen	Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen		
				Ramavtal om nettning	Säkerheter Erhållna (-)/Ställda (+)	Nettobelopp
Tillgångar						
Derivat	13,8	-	13,8	-2,4	-9,5	3,6
Skulder						
Derivat	-2,4	-	-2,4	2,4	-	-0,0
Totalt	11,4	-	11,4	-	-9,5	3,6

Not 40	Ställda säkerheter och eventalförpliktelser
---------------	--

	2017-12-31 ¹⁾	2016-12-31 ¹⁾
För egna skulder ställda säkerheter		
Registerförda tillgångar för försäkringstagarens räkning	128 345,6	114 695,8
Summa	128 345,6	114 695,8
Eventalförpliktelser	2,5	2,5

¹⁾ Tillgångar ställda till förmån för försäkringstagarna för att täcka försäkringstekniska avsättningar enligt 6 kap 11§ försäkringsrörelselagen. Det som tas upp som ställda säkerheter motsvarar den försäkringstekniska skulden efter avdrag för återförsäkrarens andel. Samtliga tillgångar upptagna i förmånsregistret uppgår till 128 936,1 (115 429,5) Mkr

Not 41	Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder
---------------	---

2017-12-31	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Immateriella tillgångar	20,7	192,1	212,8
Aktier och andelar i intresseföretag	-	-	-
Räntebärande värdepapper em av koncernföretag	12,3	234,5	246,8
Aktier och andelar	-	882,4	882,4
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	160,3	2 310,8	2 471,1
Derivat	13,8	-	13,8
Fondförsäkringstillgångar	8 015,1	117 328,9	125 344,0
Återförsäkrarens andel i avsättning för oreglerade skador	3,7	24,9	28,6
Uppskjuten skatt	8,1	-	8,1
Aktuell skatt	10,2	-	10,2
Övriga fordringar	793,5	-	793,5
Materiella tillgångar	0,7	2,2	2,9
Kassa och bank	276,6	-	276,6
Förutbetalda anskaffningskostnader	214,2	871,0	1 085,2
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	105,5	-	105,5
Summa tillgångar	9 634,7	121 846,8	131 481,5
Skulder			
Livförsäkringsavsättning	106,4	2 371,9	2 478,3
Avsättning för oreglerade skador	48,7	235,2	283,9
Fondförsäkringsåtaganden	8 030,4	117 553,0	125 583,4
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	-	0,9	0,9
Depåer från återförsäkrare	3,7	24,9	28,6
Övriga avsättningar	-	2,8	2,8
Skulder avseende direktförsäkring	88,3	-	88,3
Skulder avseende återförsäkring	0,6	-	0,6
Derivat	6,3	-	6,3
Övriga skulder	364,4	-	364,4
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	42,6	-	42,6
Summa skulder	8 691,4	120 188,7	128 880,1

2016-12-31	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Immateriella tillgångar	14,5	180,4	194,9
Aktier och andelar i intresseföretag	-	29,2	29,2
Räntebärande värdepapper em av koncernföretag	-	108,8	108,8
Aktier och andelar	-	892,0	892,0
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	536,4	1 950,0	2 486,4
Derivat	13,8	-	13,8
Fondförsäkringstillgångar	7 116,1	104 933,9	112 050,0
Återförsäkrarens andel i avsättning för oreglerade skador	2,1	14,7	16,8
Uppskjuten skatt	3,7	-	3,7
Aktuell skatt	135,1	-	135,1
Övriga fordringar	588,2	-	588,2
Materiella tillgångar	0,8	1,9	2,7
Kassa och bank	287,8	-	287,8
Förutbetalda anskaffningskostnader	197,9	850,0	1 047,9
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	97,0	-	97,0
Summa tillgångar	8 993,4	108 960,9	117 954,4
Skulder			
Livförsäkringsavsättning	143,9	2 098,3	2 242,2
Avsättning för oreglerade skador	36,7	192,0	228,7
Fondförsäkringsåtaganden	7 289,4	104 935,4	112 224,8
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	-	2,2	2,2
Depåer från återförsäkrare	2,1	14,7	16,8
Övriga avsättningar	-	2,5	2,5
Skulder avseende direktförsäkring	104,2	-	104,2
Skulder avseende återförsäkring	0,6	-	0,6
Derivat	2,4	-	2,4
Övriga skulder	356,0	-	356,0
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	26,5	-	26,5
Summa skulder	7 961,8	107 245,1	115 206,9

Organisation

Länsförsäkringsgruppen består av 23 kundägda lokala länsförsäkringsbolag och den gemensamt ägda Länsförsäkringar AB-koncernen med dotterbolag inom sak-, liv- och fondförsäkring, bank samt djur- och grödaförsäkring.

Länsförsäkringsbolagen har valt att bedriva all sin gemensamma verksamhet i Länsförsäkringar AB-koncernen. Koncernen har fått i uppdrag av länsförsäkringsbolagen att bedriva verksamhet inom områden där storskalighet är en avgörande konkurrensfördel. Koncernen ska också producera sådan service som är effektiv att tillhandahålla gemensamt inom Länsförsäkringsgruppen. Detta avser bland annat gemensam utveckling, underhåll, utveckling av det gemensamma varumärket, tjänster såsom juridik, riskkontroll, compliance, säkerhet, personal, kommunikation samt drift, förvaltning och utveckling av gemensamma IT-system.

Den ovan redovisade organisationen av Länsförsäkringars verksamhet innebär att det förekommer ett stort antal interna transaktioner av löpande karaktär och ett antal interna transaktioner av engångskaraktär mellan bolag inom länsförsäkringsgruppen.

Länsförsäkringar Fondlivs transaktioner med närstående 2017

I nedanstående avsnitt lämnas en redogörelse över de väsentliga närstående transaktioner som förekommit under 2017.

1) Länsförsäkringsbolagens distributionsersättning

Länsförsäkringsbolagen förvaltar och administrerar Länsförsäkringar Fondlivs försäkringsprodukter. Länsförsäkringar Fondliv betalar ersättning enligt avtal för dessa tjänster. Ersättning utgår för kundvård baserad på kapital under förvaltning, inbetalda premier samt externt inflyttat kapital. Ett nytt avtal har tecknats från och med 2018-01-01 och löper tills vidare.

2) Distributionsersättning från Länsförsäkringar Fondförvaltning

Länsförsäkringar Fondförvaltning tillhandahåller enligt gällande samarbetsavtal från 2007 investeringsfonder som är valbara för Länsförsäkringar Fondlivs försäkringskunder. Länsförsäkringar Fondliv erhåller en distributionsersättning på värdet av de andelar i Länsförsäkringar Fondförvaltnings investeringsfonder som förvärvats och innehas av Länsförsäkringar Fondliv. Samarbetsavtalet gäller tills vidare med sex månaders uppsägningstid.

3) Servicetjänster från Länsförsäkringar AB och till/från Länsförsäkringar Liv AB

Länsförsäkringar Fondliv har köpt tjänster av Länsförsäkringar AB. Servicetjänsterna regleras genom avtal. Avtalen löper med sex månaders uppsägningstid. Länsförsäkringar Fondliv har fakturerat Länsförsäkringar Liv för tjänster avseende livadministration, IT-förvaltning, administration av riskaffären samt riskbedömning och skadereglering. Det avtal som gäller från 2015 inkluderar även fakturering mellan bolagen för kostnader som uppstår i samband med flytt av försäkringskapital mellan bolagen. Ersättningen ska ligga på en nivå som motsvarar vid var tid gällande flyttavgift vid extern flytt från respektive part. Avräkning sker kvartalsvis. Avtalet gäller för tre år med 12 månaders uppsägningstid.

Vidare har en överenskommelse om ersättning gjorts för den personal som i och med Länsförsäkringar Livs utläggning av verksamhet till Fondliv övergick i Fondlivs anställning. Prissättningen är baserad på självkostnadsprincipen utifrån en prislista som fastställs årligen.

4) Tjänstepensioner till anställda inom länsförsäkringsgruppen

Länsförsäkringar Fondliv tillhandahåller tjänstepensioner till anställda inom länsförsäkringsgruppen. Dessa pensionsförmåner grundar sig på avtal på den svenska arbetsmarknaden och premierna är marknadsmässiga.

5) Kapitalförvaltning inom Länsförsäkringar AB och hos externa förvaltare

Länsförsäkringar AB förvaltar Länsförsäkringar Fondlivs placeringstillgångar genom Länsförsäkringars kapitalförvaltning och ett antal externa förvaltare. För förvaltningen betalar Länsförsäkringar Fondliv ersättning i förhållande till Länsförsäkringar Fondlivs andel av kapitalförvaltningsavdelningens faktiska driftskostnad. Ersättningen beräknas till vid varje tidpunkt gällande självkostnadspris enligt beslutade ekonomistyrningsprinciper inom Länsförsäkringar AB-koncernen. För den externa förvaltningen betalar bolagen ersättning med motsvarande belopp och vid samma tidpunkter som Länsförsäkringar AB betalar ersättning till de externa förvaltare. Avtalet gäller tills vidare med 12 månaders uppsägningstid.

6) Avtal avseende vissa AML-tjänster med Länsförsäkringar Bank AB

Länsförsäkringar Bank AB tillhandahåller vissa tjänster gällande åtgärder för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism. Länsförsäkringar Fondliv betalar ersättning enligt en kostnadsfördelningsprincip vilket fastställs av båda bolagens styrelser.

I efterföljande tabell åskådliggörs de väsentliga närstående transaktioner mellan Länsförsäkringar Fondliv och närstående juridiska personer som redogjorts för ovan.

Not 42 Upplysningar om transaktioner med närstående, forts.**Transaktioner mellan Länsförsäkringar Fondliv och närstående bolag**

2017				
Karaktär	Bolag som erhållit	Bolag som erlagt	Vederlag	Hänvisning
Distributionsersättning	23 länsförsäkringsbolag	Länsförsäkringar Fondliv AB	639,1	1)
Distributionsersättning för förmedlad fondaffär	Länsförsäkringar Fondliv AB	Länsförsäkringar Fondförvaltning AB	406,8	2)
Servicetjänster	Länsförsäkringar AB	Länsförsäkringar Fondliv AB	353,2	3)
Servicetjänster	Länsförsäkringar Liv AB	Länsförsäkringar Fondliv AB	4,3	3)
Servicetjänster	Länsförsäkringar Fondliv AB	Länsförsäkringar Liv AB	150,0	3)
Tjänstepensionspremier till anställda inom Länsförsäkringar	Länsförsäkringar Fondliv AB	Bolag inom länsförsäkringsgruppen	178,7	4)
Kapitalförvaltning	Länsförsäkringar AB	Länsförsäkringar Fondliv AB	8,2	5)
AML-tjänster	Länsförsäkringar Bank AB	Länsförsäkringar Fondliv AB	1,5	6)

Fordran och skuld på närstående

	Länsförsäkringar Fondlivs fordran	Länsförsäkringar Fondlivs skuld
Länsförsäkringsbolag	-	70,3
Länsförsäkringar AB	127,5	31,7
Länsförsäkringar Liv AB	81,3	29,5
Länsförsäkringar Fondförvaltning AB	35,9	-
Länsförsäkringar Bank AB	261,0	2,0
Länsförsäkringar Sak AB	0,1	1,3

2016				
Karaktär	Bolag som erhållit	Bolag som erlagt	Vederlag	Hänvisning
Distributionsersättning	23 länsförsäkringsbolag	Länsförsäkringar Fondliv AB	569,5	1)
Distributionsersättning för förmedlad fondaffär	Länsförsäkringar Fondliv AB	Länsförsäkringar Fondförvaltning AB	348,1	2)
Servicetjänster	Länsförsäkringar AB	Länsförsäkringar Fondliv AB	388,8	3)
Servicetjänster	Länsförsäkringar Liv AB	Länsförsäkringar Fondliv AB	3,2	3)
Servicetjänster	Länsförsäkringar Fondliv AB	Länsförsäkringar Liv AB	163,0	3)
Tjänstepensionspremier till anställda inom Länsförsäkringar	Länsförsäkringar Fondliv AB	Bolag inom länsförsäkringsgruppen	197,2	4)
Kapitalförvaltning	Länsförsäkringar AB	Länsförsäkringar Fondliv AB	9,6	5)
AML-tjänster	Länsförsäkringar Bank AB	Länsförsäkringar Fondliv AB	5,2	6)

Fordran och skuld på närstående

	Länsförsäkringar Fondlivs fordran	Länsförsäkringar Fondlivs skuld
Länsförsäkringsbolag	-	48,6
Länsförsäkringar AB	37,8	49,9
Länsförsäkringar Liv AB	126,2	15,5
Länsförsäkringar Fondförvaltning AB	32,7	-
Länsförsäkringar Bank AB	-	0,0
Länsförsäkringar Sak AB	4,0	0,6

Not 43	Vinstdisposition
---------------	-------------------------

Till bolagsstämmans förfogande står följande vinstmedel:

Balanserad vinst	1 778 632 354 kronor
Årets vinst	603 927 775 kronor
Summa	2 382 560 129 kronor

Styrelsen och verkställande direktören föreslår av vinstmedlen utdelas till moderbolaget 85 000 kronor per aktie motsvarande 850 000 000, i ny räkning balanseras 1 532 560 129 kronor. Det är styrelsens bedömning att vinstutdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som verksamhetens art omfattning och risker ställer på storleken av det egna kapitalet och bolagets konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt enligt ABL 17:3.

Stockholm den 5 mars 2018

Sören Westin
Styrelseordförande

Anders Östryd
Styrelseledamot

Fredrik Bergström
Styrelseledamot

Christian Bille
Styrelseledamot

Ulrica Hedman
Styrelseledamot

Jens Listerö
Styrelseledamot

Olof Wogén
Styrelseledamot

Bitte Franzén Molander
Arbetsstagarrepresentant

Ulrika Taylor
Arbetsstagarrepresentant

Tua Holgersson
Verkställande direktör

Min revisionsberättelse har lämnats den 5 mars 2018

Mårten Asplund
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag (publ), org. nr 516401-8219

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Jag har utfört en revision av årsredovisningen för Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag (publ) för år 2017. Bolagets årsredovisning ingår på sidorna 4–40 i detta dokument.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag (publ)s finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Mina uttalanden i denna rapport om årsredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till revisionsutskottet i enlighet med revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Jag är oberoende i förhållande till Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag (publ) enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på min bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt min professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i mitt ställningstagande till, årsredovisningen som helhet, men jag gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Redovisning av Förutbetalda anskaffningskostnader

Se redovisningsprinciper samt noterna 8 och 29 i årsredovisningen för detaljerade upplysningar och beskrivning av området.

Beskrivning av området

Anskaffningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal aktiveras som Förutbetalda anskaffningskostnader i balansräkningen och skrivs av under nyttjandeperioden. En förutsättning för att aktivering kan ske är att anskaffningskostnaderna är hänförliga till ett visst försäkringsavtal eller grupper av avtal, och bedöms generera en marginal som minst täcker de anskaffningskostnader som man vill aktivera. Det är i första hand provisioner men även kostnader för försäljning som direkt är relaterade till anskaffning eller förnyelse av försäkringsavtal.

Bolagets förutbetalda anskaffningskostnader uppgår till 1 085,2 MSEK per 31 december 2017.

Återvinningsvärdet av förutbetalda anskaffningskostnader baseras på prognostiserade kassaflöden av ingångna försäkringsavtal och, om bedömningen är att dessa inte är tillräckliga, skrivs tillgången ned.

Avskrivningen av de förutbetalda anskaffningskostnaderna sker över 20 år baserat på en icke-linjär modell, vilket har en grad av osäkerhet.

Hur området har beaktats i revisionen

Vi har använt våra interna specialister på aktuariella frågor för att utföra granskningsåtgärder och utmana företagsledningens antaganden, samt att anskaffningsutgifterna uppfyller kriterierna för att aktiveras som förutbetalda anskaffningskostnader.

Vi har bedömt de utförda beräkningarna av avskrivningar, däribland rimligheten i de antaganden som ligger till grund för att bestämma avskrivningsplanen. Vidare har vi bedömt återvinningsvärdet för de förutbetalda anskaffningskostnaderna genom att utvärdera bolagets nedskrivningsprövning och undersöka om framtida förväntade kassaflöden är på tillräckliga nivåer.

Vi har också kontrollerat fullständigheten i de underliggande fakta och omständigheter som ingick i upplysningarna och bedömt att informationen som presenteras är tillräckligt omfattande för att förstå företagsledningens bedömningar.

Annan information än årsredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och återfinns på sidorna 0–3. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Mitt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och jag gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med min revision av årsredovisningen är det mitt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar jag även den kunskap jag i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om jag, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är jag skyldig att rapportera detta. Jag har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar jag mig en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Jag måste också förse styrelsen med ett uttalande om att jag har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka mitt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer jag vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Jag beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar Uttalanden

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Mitt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed mitt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaper. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har jag granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Mårten Asplund, Box 382, 101 27, Stockholm, utsågs till Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag (publ)s revisor av bolagsstämman den 16 juni 2016. KPMG AB eller revisorer verksam vid KPMG AB har varit bolagets revisor sedan 2000.

Stockholm den 5 mars 2018

Mårten Asplund
Auktoriserad revisor

Styrelse och revisor

1

2

3

4

5

6

1 Sören Westin

Född 1953. Anställd 2008. Vd Länsförsäkringar AB. **Utbildning:** Ekonomie licentiat Umeå Universitet. **Styrelseuppdrag:** Ordförande Länsförsäkringar Sak, Länsförsäkringar Bank, Länsförsäkringar Fondliv. Ledamot Länsförsäkringar Liv, Länsförsäkringar Fastighetsförmedling, Stiftelsen Länsförsäkringsbolagens Forskningsfond och Trafikförsäkringsföreningen. **Tidigare erfarenhet:** Vd Länsförsäkringar Jämtland, Vd AB Länstidningen, medlem Samhall ABs företagsledning.

2 Fredrik Bergström

Född 1970. Vd Länsförsäkringar Stockholm. Invald: 2014. **Utbildning:** Civilekonom Uppsala Universitet. **Övriga styrelseuppdrag:** Ordförande Länsförsäkringar Mäklarservice AB, styrelseledamot Enebybergs Tennis AB och Stiftelsen Hållbara Hav. **Tidigare erfarenhet:** Chef affärsområde Konsument SBAB, Distributionschef Ifs privataffär i Sverige samt andra befattningar inom If Skadeförsäkring AB och Dial Försäkrings AB.

3 Christian Bille

Född 1962. Vd Länsförsäkringar Halland. Invald 2016. **Utbildning:** Ekonomexamen. **Övriga styrelseuppdrag:** Ledamot Länsförsäkringar Halland, Länsförsäkringar Hypotek och Wasa Kredit. **Tidigare erfarenhet:** Vd Sparbanken Syd, rörelsechef Swedbank.

4 Ulrica Hedman

Född 1974. Vd Länsförsäkringar Uppsala. Invald: 2016. **Utbildning:** Företagsekonomi IFL-Handelshögskolan Stockholm, Organisation och ledarskap Umeå universitet, Kandidatexamen, Sjuksköterskeexamen Mitthögskolan. **Övriga styrelseuppdrag:** Länsförsäkringar Uppsala och Wasa Kredit. **Tidigare erfarenhet:** Affärsområdeschef Special och företag Länsförsäkringar Sak AB, Skadeförmedling Skadeservice Länsförsäkringar AB, Chef Sektion skador Länsförsäkringar Sak AB, Chef Sjuk och Olycksfalls-skador Trygg-Hansa samt andra chefsbefattningar inom Trygg-Hansa.

5 Jens Listerö

Född 1979. Vd Länsförsäkringar Blekinge. Invald: 2017. **Utbildning:** Civilekonom och Ekonomie Magister inom Finans. Chefs- och ledarskapsprogram på Handelshögskolan i Stockholm mm. **Övriga styrelseuppdrag:** Länsförsäkringar Blekinge, LF Affärsservice Sydost AB. **Tidigare erfarenhet:** Bankchef Länsförsäkringar Blekinge, Bankchef Sparbanken Eken, Ekonomichef Sparbanken Syd.

6 Olof Wogén

Född 1958. Riskchef Lantmännen Invald: 2012. **Utbildning:** Civilekonom Handelshögskolan Stockholm, MBA Warwick Business School. **Övriga styrelseuppdrag:** Ordförande Lantmännen Pensionsstiftelse Grodden, Ordförande Fastighets AB Grodden med dotterbolag, Ordförande Grodden Holding AB, Ledamot Lantmännen Fastigheter AB, Dirual AG samt Länsförsäkringar Livs Försäkringstagarförening. **Tidigare erfarenhet:** Finansdirektör Södra Skogsägarna.

Revisor: Mårten Asplund. Ordinarie, vald av bolagsstämman. Auktoriserad revisor, KPMG.

Styrelse och revisor, forts.

7

8

9

7 Anders Östryd

Född 1953. Ordförande FPK (försäkringsbranschens pensionskassa), styrelseledamot Länsförsäkringar Skåne. Invald: 2011. **Tidigare erfarenhet:** Ordförande Nordben Life and Pension Ins Co Ltd Guernsey, Euroben Life and Pension LTD Irland och Länsförsäkringar Fastighetsförmedling, ledamot Länsförsäkringar Liv, SPP Liv, Handelsbanken Liv, Vd SPP Liv, Vd Länsförsäkringar Östgöta.

Arbetsstagarrepresentanter

8 Bitte Franzén Molander

Född 1961. Systemspecialist. Invald: 2016. **Utbildning:** Beteendevetenskapliga linjen. **Övriga styrelseuppdrag:** Länsförsäkringar Liv. **Tidigare erfarenhet:** Mångårig erfarenhet av liv- och pensionsförsäkringsbranschen.

9 Ulrika Taylor

Född 1969. Verksamhetsarkitekt Länsförsäkringar Fondliv. Invald: 2017. **Utbildning:** Civilekonom, Internationell Ekonomi, Handelshögskolan Umeå. **Övriga styrelseuppdrag:** inga. **Tidigare erfarenhet:** IT-utveckling och verksamhetsutveckling inom liv- och pensionsförsäkringsbranschen.

Suppleant: Susanne Lindberg.

Ledning

Tua Holgersson

Vd

Mattias Nordin

CFO

Mats Pålsson

Chef Livservice

Susanna Malmsten

Chef Utveckling

Lotta Lewing

Chef Försäljning

Markus Sjöström

Chef Aktuarieavdelningen

Jim Rotsman

Chef Produkt

Adress

Länsförsäkringar Fondliv

106 50 Stockholm

Besök: Tegeluddsvägen 11-13

Tfn: 08-588 400 00

E-post: info@lansforsakringar.se

Produktion: Länsförsäkringar Fondliv i samarbete med Intellecta.
Foto: Länsförsäkringars bildbank, Jimmy Eriksson. Tryck: GöteborgsTryckeriet.
Vi trycker på det miljövänliga.

